

ወጋኦታ

4ይ ዓመት ቅፅ 40 9 ነሐሴ 2016 ዓ.ም

ሐሙስ

ብር 10.00

ምምሕዳሽ ማክሮ ኢኮኖሚን ዕድል መናኸሶዎትን

መጻፍ 7/ዓር

ዜና ትንታኔ

መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ ኢትዮጵያ ዝተግበር ዘሎ ሓዳሽ ማክሮ ኢኮኖሚ ሪፎርም ብዙሕ ረብሓታት ከምዘለዎ ገለፁ 'ዩ። ድሕሪቲ ቁጠባዊ ምምሕዳሽ ሸርፊ ወፃኢ ብናይ ዋጋ ዕዳጋ ክትመን ምግባሩ ብዙሓት ናይ ወፃኢ ኢንቨስትሜንት ናብታ ሃገር ኣትዮም ኣብ ዝተፈላለዩ ዘፈራት ክዋፈሩ ከምዝኸኸሉ ሙሁራን ስነ-ጅጠባ ይገልፁ።

ኣብ ቀረባ እዋን ዝተኣወጀ ማክሮ ኢኮኖሚ ሪፎርም ኣብ ኢኮኖሚ ለውጢ ከምዘምፅእ ሓቂ 'ዩ፤ እቲ ሪፎርም ብፍላይ ንመንግስቲ እንታይ ዕድላት የምፅእ ይኹን? ኣብ ቁጠባ ኸ እንታይ ለውጢ ከምፅእ ይኸውን?

ከምኡውን እንታይ ዓይነት ጥንቃቄታት ክግበር ኣለዎ? ኣብዝተበሉ ጉዳያት ክኣላታት ስነ-ጅጠባ ዝተፈላለዩ ርእይኦታት ኣካፊሎምና ኣለው።

ምሁር ናይ ፕብሊክ ፖሊሲን ኢኮኖሚን ቆስጠንጢኒዮስ ቦርኸተስፋ (ዶ/ር) ኣቲ ምምሕዳሽ ማክሮ ኢኮኖሚያዊ ዓቢዩ ለውጢ ሒዙ እናመፀ 'ዩ ይብሉ።

ብምክንያት ምኽፋት ዕዳጋ ካፒታል ኢትዮጵያ፣ ብዙሓት ናይ ወፃኢ ኢንቨስትሜንት ናብታ ሃገር ኣትዮም ኣብ ልምዓት ኢንቨስትሜንት መኣድናትን ክሳተፉ ሰፊሕ ዕድል ከምዘሎ እየም ሙሁር ይገልፁ። እዚ ድግግ ንመንግስቲ ሰፊሕ ናይ ስራሕ ዕድል ከም ዝፈጥር 'ውን ይዛረቡ።

ኣብዚ ቀረባ እዋን ብቤሄራዊ ባንኪ ኣብ ሸርፊ ወፃኢ

ምምሕዳሽ ማክሮ ... ገፅ 6

ፀጋታት ኣሸንዳ ንብሩህ መፃኢት ትግራይ

ኣብርሃ ሓገስ

ዜና ሓተታ

ባዓል ኣሸንዳ ወይ ማርያ፣ ዓይኒ ዋሪ፣ ሕንግደይ ፀግረይን ዝናፈቅን ዝኸበርን ፍሉይ ባዓል ደቂ ኣንስትዮ 'ዩ። ደቂ ኣንስትዮ ትግራይ ብፍላይ ድማ ደቂ ኣሸንዳ ብባህላዊ ኣልባላትን መጋደላታትን ተወቂቦን ማዕረግን፤

ናፃነትን፣ ማዕርነትን፣ ፅባቕነትን ፍሉይ ተውህብኣንን ብባህላዊ ፀወታ ኣቢሊን ዝገልግሉን ዝሕጎሉን ኮይኑ፤ እቲ ማእበረሰብ 'ውን ብዝተፈላለዩ መንግዲ ንደቂ ኣንስትዮ ኸብሩን ሓልዮቱን ፍቅርን ዘርእዮሉ ክብር ባዓል 'ዩ።

ካብ እዋን ናብ እዋን ድምቀቱ እናዛየደ ዝመፅእ ዘሎ እዚ ዓብይ ባዓል ብፍላይ ንደቂ ኣሸንዳ ፍሉይ ትርጉም፣ ፍቅርን ናፍቆትን ዘለዎ ኮይኑ ብሃንቀውታ

ዝፀበየኦ 'ዩ። እዚ ባዓል ካብ ሕሉፍ እዋናት ብዝበለፀ ድምቀት ንምክባር ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ትግራይ ምስ ኩሎም መዳርግቲ ኣካላት ብምትሕብባር ሰፊሕ ምድላው እናተገበረ ይርከብ።

እዚ ምድላው ባዓል ኣሸንዳ ባህላዊ ትውፊታቱን ክብርታቱን ሒዞ ንክቕፅል ካብ ምግባር ብተወሳኺ፤

ፀጋታት ኣሸንዳ... ገፅ 6

ኣካታቲነት- ንዝተሳኸዐ ሃገራዊ ምክክር

መሰረት ገብረዮሃንጌ

ዜና ትንታኔ

መንግስቲ ፀግማት ብሰለማዊ መገዲ ንምፍታሕ ዘለዎ ድልውነት ብተደጋጋሚ ገለፁ 'ዩ። ሰለም መሪም ዝመፁ 'ውን ኢዱ ዘርጊሑ እናተቐበለ 'ዩ። ካብ ጎንዒ ብዘተ ሓበራዊ ምርድዳእ ሓድነት ንምፍጣር ኮምሽን ሃገራዊ

ኣካታቲነት ... ገፅ 6

ኣብ ፅዕሲ 35 ሸሕ ካሬ ሜትር ዝኖርፍ ገዢ ፕሮጀክት ፅምዓት ክሳስጥ 'ዩ

መጻፍ 7/ዓር

ኣዲስ ኣበባ፡- ኣብ ከተማ መቐለ ኣብ ልዕሊ 35 ሸሕ ካሬ ሜትር ዝኖርፍ ዝዚፍ ፕሮጀክት ልምዓት ከም ዝሳለጥ ምምሕዳር ከተማ መቐለ ኣፍሊጡ።

ከም ሓበሬታ ጉዳያት ኮሙኒኬሽን ክልል ትግራይ፣ ኣብ ከተማ መቐለ ኣብ 2017 ዓ.ም ከባቢታት ቤተ መንግስቲ ሃፀይ የዉሃንስ፣ ነባር ቤተ መዘጋጃ፣ ደጀን መናፈሻ፣ ሉሲ መናፈሻ፣ መዐደሊ ነዳዲ፣ ኮሚሳርን ከባቢታት ብሓፈሻ 35 ሸሕ ካሬ ሜትር ዝሸፍን ብከባቢ 2 ቢልዮን ብር ንክለምዕ መደብ ከም ዝተትሓዘ ተሓቢሩ።

ምምሕዳር ከተማ መቐለ ረብሓ እዚ ፕሮጀክትን ዘሎ ቅድመ ምድላው መሰረት ብምግባር ምስ ነበርቲ ከተማ መቐለ ዘትዩ።

እዚ ፕሮጀክት ብነበር ከንቲባ ከተማ መቐለ ሰዉእ ተጋዳላይ ዳኒኤል ኣሰፋን መሳርሕቱን ተሓንጺፁ ዝነበረ ፕሮጀክት ከምዝኸነ ዝገለፁ ከንቲባ ከተማ መቐለ ኣይተ ይትባረክ ኣምሃ፣ ሕዚ ዘሎ ኣመራርሓ ከተማ መቐለ ምስ ነባራይ ከተማ መቐለ ኣብ ሙሉእ ምትእምማን ማእኸል

ኣብ ፅዕሲ 35 ... ገፅ 6

ሕገ-መንግስትን ሕገ-መንግስታዊ ትካላትን ምክባር- መትከል ስምምዕነት ፕሪቶሪያ

ገፅ 4

ውልቀን ከባቢን ፅሬት ብምሕላው ሕግም ሸርኽ ከንከላኸል ይግባእ

ገፅ 5

Tigray Health Bureau

ካብ ኣፍሪካ ዓብይ ዓለም ለኽ መዕርፎ ነፈርቲ ምህናፅ ዘኸኸል ስምምዕነት ተፈሪመ

- ዓለም ለኽ መዕርፎ ነፈርቲ ኣብ ዓመት ልዕሊ 100ሚልዮን ተገባዝቲ ምትእንጋድ ዘኸኸል 'ዩ

መሰረት ገብረዮሃንስ

ኢዲዕ አበባ:- መዕርፎ ነፈርቲ ኢትዮጵያ ናይ ኣፍሪካ ኣቲ ዝዓብዩ ዓለም ለኽ መዕርፎ ነፈርቲ ኣብ ከተማ ቢሽፍቱ ምህናፅ ዘኸኸል ስምምዕነት ምስ ዓለም ለኽ ዳር ኩባንያ ተፈሪመ።

ዋና ስራሕ ፈጻሚ ዓረፕ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ኣይተ መስፍን ጣሰው ከምዝገለፁ፤ ከተማ መዕርፎ ነፈርቲ ዝህነፅ ኣብ 35 ስኩር ኪሎ ሜትር ከምዝህነፅ ድሕሪ ምግለፅ እቲ ህንፁት ብኸልተ ምዕራፍ ጅይኑ ኣብ ሓመቲት ዓመት ከምዝገብም ተዛሪቦም።

እቲ ህንፁት እንታዘም ልዕሊ 270 መዕረፊ ነፈርቲ ከምዝህልዎ ብምዝራብ፤ እቲ መዕርፎ ነፈርቲ ካብ ግልጋሎት ትራንስፖርት ብዝዘለለ ሆቴላት፣ ማእኸላት ዕዳጋ ፣ ናይ ቢሮ ቦታታትን መንበሪ ኸባቢታትን ዘጠቃልል ዓብይ «ከተማ መዕረፊ ነፈርቲ» ዋና ኣካል ንክኾን ተሓሲቡ ዝህነፁ ከምዝኾነ ገሊፆም።

ናይቲ ህንፁት ናይ መጀመርያ ምዕራፍ እንታዘም 6 ሚልዮን መንገደኛታት ምትእንጋድ ከምዝኸኸል ድሕሪ ምግለፅ፤ ነዚ ድማ ሸድሸተ ቢልዮን ዶላር ከምዝውድእን እቲ ህንፁት ብልቃሕ ዝሰራሕ ከምዝኾነ ተዛሪቦም።

ዓለም ለኽ መዕርፎ ነፈርቲ ባሌ ኸዚ ምትእንጋድ ዝኸለሉ ኣብ ዓመት 25ሚልዮን ዶላር ከምዝኾነ ተዛሪቦም። እቲ መዕርፎ ነፈርቲ ካብ ኢዲዕ አበባ ዘራኸብ ሃዲድን ፈጣን መንገድን ከምዝህሉ 'ውን ተዛሪቦም።

ዓለም ለኽ ኩባንያ ዳር ኦፕሬሽን ዳይሬክተር ታሪቅ ኣል ቃኒ ብወገኖም፤ መንገዲ ኣየር ኢትዮጵያ ኣብ 2035 ንምስኽዕ ዝሓሰቡ ራእይ ንክሳኹስ ግዳይ ከምዝዋፀኡ ገሊፆም።

ኩባንያ ዳር ኣብ ዝተፈለዩ ሃገራት መዕረፎ ነፈርቲ ናይ ምህናፅ ልምዲ ዘለዎ ምዃን ድሕሪ ምግለፅ፤ ኣብቲ ህንፁት እቲ መዕርፎ ነፈርቲ ዝርዝር ድዛይኑ ከምዝሰራሕን እቲ ህንፁት ከሳብ ዝዛዘም ስራሕ ቁፅፅር ከምዝሰራሕ ተዛሪቦም።

«ኹሳትና ንሃገርና ቐትርን ሰይትን ክንሰርሕ ኣለና»

- ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብይ ኣሕመድ (ዶ/ር)

በሪሁ ኣረጋ

ኢዲዕ አበባ:- ህይወት ህዝብና ክንቐይር ንኸኸል ብጥንኩር ስራሕ ስለዝኾነ ኹሳትና ንሃገርና ቐትርን ሰይትን ክንሰርሕ ኣለና ከብሉ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብይ ኣሕመድ (ዶ/ር) ገሊፆም።

እቶም ቀዳማይ ሚኒስትር ልምዓት ኮሪደር መስመር መገናኛ ሲኤምሲ ተዛዚሙ ንህዝቢ ኸፍቲ ምዃኑ ምኽንያት ብምግባር ኣብ ዘመሓላፊ ምልእኸቲ ከምዝበልዎ፤ ኣብ ማእኸል ቐለል መስመር ባቡር ብምህላወ ዛጊድ ካብ ዝተሰርሑ ስራሕቲ ልምዓት ኮሪደር እዚ ኸብድ ዝበለ 'ዩ።

እዚ ስራሕ መንገዲ እግረኛ፣ ሓምለዎይ ልምዓት፣ ፅባቕ ህንፃ፣ መንገዲ ብስክሊት፣ ኣናጸሸቲ ፓርክታትን ከምኡ 'ውን ስፖርት መዘውተሪታትን ዝካተተ 'ዩ። እዚ 'ውን ዝሰፍሐ ነገር ንኸንርእይ ብምግባር ዝሰፍሐ ኣተሓሳስባ ንክንሕዝ ይገብር ኢሎም። ቅድሚ ሕዚ ንህዝቢ መዘውተሪ ተባሂሎም ዝግደፉ ቦታታት ብዘይሕጋዊ መገዲ ይሸዩጡ ከምዝነበሩን ውሑዳት ይህፍትምሉ ከምዝነበሩን ኣዘኻኺሮም፤ ሕዚ ብዝተሰርሑ ስራሕቲ ግና ህዝቢ ዝዘናግዑሎምን ዘሰላስሉምን ቦታታት ምግባር ተኸኢሉ።

ብቐጥታ 'ውን ንፍሰት ትራፊክ እቲ ከባቢ ዝምጥን መሳሎም ምስራሕ ከምዘድሊ ብምሕባር፤ ነዚ 'ውን ኣድላዩ ዘተን ምኽኸርን እናተገበረ ምዃኑ ተዛሪቦም። ዛጊድ ዝተሰርሑ ስራሕ ዘተሰቡ ምዃኑ ብምግለፅ፤ በዚ ክንገራይ ዘይኾነን ኣብ ቐጻሊ ብዙሕ ዕዩ ገዛ ከምዘለና ክንሓሰብ 'ዩ

ዘለና። ስራሕቲ ኮሪደር 'ውን ኣብ ኣዲስ አበባን ከተማታት ክልልን ተጠናኺሩ ክቐፅል 'ዩ።

ነበርቲ እታ ከተማ 'ውን ነቲ ስራሕ ዝገብሩዎ ድጋፍ፣ ምትሕብባርን ትዕግስትን ኣጠናኺሮም ንክቐፁሉ ሓቲቶም፤ ህይወት ህዝብና ክንቐይር ንኸኸል ብጥንኩር ስራሕ ስለዝኾነ ነዚ ድማ ኹሳትና ንሃገርና ቐትርን ሰይትን ክንሰርሕ ኣለና ኢሎም ቅድሚ ዓመታት መፅናዕቲ እዚ ስራሕ እንትግበር

ሽፋን ደኒ እታ ከተማ ትሕቲ ሰለስተ ሚሊታዊ ከምዝነበረ ኣዘኻኺሮም፤ ኣብዚ ሕዚ ብዝተሰርሑ ስራሕቲ እቲ ሽፋን ናብ 20 ሚሊታዊ እናተፀገዐ 'ዩ። ነዚ ስራሕ ኣጠናኺሮና እንተቐረፅና ኣብ ሓዲት ዓመታት ውሸጢ ነታ ርእሰ ከተማ ውቅብትን ንመነባብር ትምረፅን ምግባር ንኸኸል ኢና። ኣብ ኹሉ ዓውዲ ንዝተጀመረ ስራሕ ኣጠናኺሮና ብምቐጻል ንደቅና ዝግዕበለት ኢትዮጵያ ክነረከብ ንኸኸል ኢና ኢሎም።

24 ሚልዮን ኩንታል ንምርካብ ይስራሕ ከምዘሎ ተገሊፁ

መዳርግ ገ/ሄር

ኢዲዕ አበባ:- ኣብ ዘበነ ምህርቲ 2016/17 በጀት ዓመት 24 ሚልዮን ኩንታል ንምርካብ ይስራሕ ከምዘሎ ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ትግራይ ገሊፁ።

ሓላፊ ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ትግራይ እያሱ ኣብርሃ (ዶ/ር) 2 ነሐሴ 2016 ዓ.ም ኣብ ዝሃብዎ ጋዜጣዊ መግለጺ

ከምዘሓበሩዎ፤ ከራማት ዝፍብ ሎሚ ዓመት ኣብ ኣብዝሓ ከባቢ ፅቡቕ ምዃኑን ኣብ መጀመርያ ከራማት ኣብገለ ከባቢታት ዘንገራ ምጅማሩን ብኣዝመራ ዝራእቲ ክሸፈን ዝነበረ ግራውቲ ናብ ናይ ፅድያ ዝራእቲ ዝተቐየረሉ ኩንታት ምግባሩን ኣዘኻኺሮም።

ኣብዝሓ ናይ ቃንጫ ዝራእቲ ፅቡቕ ቦቕሉ ኣብ ብርኪ ምኽራብ ከምዝበፀሐን ዝተረፉ ዝራእቲ ስርዓይ፣ ጣፍ፣ዳጉሻን ዝመሳሰሉን ኣብ ፅቡቕ ብርኪ ፅቡቕ ከምዝርከቡን ዝሓበሩ እቶም ሓላፊ፣ ኣብ ዝራእቲ ዝርእዩ ባልዓትን ሃህያትን ኣብ ምህርቲ ምጉዳል ከዩጋጥም ሓረስታይ ዝራእቲ ክክታተልን ካብ ናይ ከባቢኡ ዝርከባ መቐረብቲ ኪሚካል እንዳገዝኡ ባልፅን ሃህያይን ክክላኸሉ ከምዝገባእ ገሊፆም።

ኣብ ሕሉፍ ዓመት ካብ ዝተተለመ 15 ሚልዮን ኩንታል 5 ነጥቢ 7 ሚልዮን ኩንታል ከምዝተረኸበ ዝሓበሩ ዶክተር እያሱ፣ ሎሚ ዘበነ 24 ሚልዮን ኩንታል

ምህርቲ ንምርካብ ዝተለጠጠ ትልሚ ሒዝና ንሰርሕ ኣለና ኢሎም።

ነዚ ንምክሕሳስ ልምዓት መስፍ ብዕቲብ ንምስራሕ ተፈቲኑ ልዕሊ 50 ሺሕ ሄክታር ብዝተፈለዩ ኣሕምልትን ፍራምፊን ከምዘለዎም ዘዘኻኸሩ እቶም ሓላፊ፣ ኣብ ልምዓት ሃፍቲ እንስሳ "ኮሚዲቲ ቪ.ሊ.ጅ" ብዝብል ኣገባብ ብስፍሓት ንምስራሕ ምድላዎት ተወጊኑ ኣሎ ኢሎም።

ኣብ መወዳእታ ኩንታት ዝፍብ ከሳብ ጥቅምቲ

ከምዘህሉ ትንበይ ሚትዮሮሎጂ ከምዘመላኸት ዝሓበሩ ሓላፊ ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ትግራይ እያሱ ኣብርሃ (ዶ/ር)፣ ሓረስታይ ካብ ብሕዚኡ ነዚ ኩንታት ተረዲኡ ኣብ ዝራእቲ ሓዲጋ ከዩጋጥም ምድላዎት ከገብር ፀዊዮም።

ምስዚ ብተዛማዲ መደባት ፈልሲ ተኸላ ኣብ ምዝዛም ብርኪ ከምዝተበፀሐን 13 ነሐሴ ዝሳለጥ ተኸላ ሓዲ መዓልቲ ብዝግባእ ንምውጋን ኩሉ ክረባረብ ከምዝግባእን ሓቢሮም።

ዕጡቓት ናይ ምምላስን እግሪ ናይ ምትካልን ስራሕቲ ተጠናኺሩ ክቐፅል ከምዝግባእ ተገሊፁ

መዳርግ ገ/ሄር

ኢዲዕ አበባ:- ኣካል ስምምዕነት ፕሪቶርያ ዝኾነ ዕጡቓት ናይ ምምላስን እግሪ ናይ ምትካልን ስራሕቲ ተጠናኺሩ ክቐፅል ይግባእ ከብሉ ኮሚሽን ኮሚሽነር ብሄራዊ ተሃድሶ ኣይተ ተመስገን ጥላሁን ገሊፆም።

እቶም ኮሚሽነር ነዚ ዝገለፁ ኮሚሽን ብሄራዊ ተሃድሶ ነበር ተዋጋእቲ ዲሞክራሲክ ንምግባር ዝተመረፀ ማእኸላት ካብ ግዝያዊ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ኣብ ዕዳጋ ሓመስ 4ኑሐሴ 2016 እንትርከብ 'ዩ።

ተወከልቲ ግዝያዊ መንግስቲ ትግራይ ፣ ኮሚሽነር ኮሚሽን ብሄራዊ ተሃድሶ ኣይተ ተመስገን ጥላሁን፣ ምክትል ኮሚሽነር ኮሚሽን ብሄራዊ ተሃድሶ ብርጋዶር ጀነራል ደርቤ መኩርያ፣ ላዕላዎይ ሓላፊ ፕጅላ ተዓዘብቲ ሕብረት ኣፍሪካ ጀነራል ስቴፌን ራዲናን ኢሉ ድማ ነበርቲ እቲ ከባቢ ኣብ ዝተረከቡሉ ንኮሚሽን ብሄራዊ ተሃድሶ ማእኸል ዲሞክራሲክ

ዕዳጋ ሓመስ ርኽክብ ተፈጻሙ።

ኮሚሽን ኮሚሽነር ብሄራዊ ተሃድሶ ኣይተ ተመስገን ጥላሁን፣ ሕዚ ዘሎ ኩንታት ሰላም ኣብ ዝሓሸን ናብ ድሕሪት ኣብ ዘይምለሰሉን ኩንታት ከምዘሎ ብምሕባር እዚ ድማ ተጠናኺሩ ክቐፅል ከምዝግባእ ተዛሪቦም።

ኣብቲ ርኽክብ ማእኸል ዲሞክራሲክ ዕዳጋ ሓመስ ንመንግስቲ ወኪሎም ዝተረከቡ ተጋዳላይ ገብረ ገብረጻዲቅ ከምዝበልዎ፣ ውዕሊ ፕሪቶርያ መሰረት ብምግባርን ዘላቂ ሰላም ንምርግጋዕን ብቀጻልነት ተመለሰቲ ዕጡቓት እኩል ስልጠና ረኪሶም ናብ ንቡር ሂወቶምን ማሕበረሰቦምን ዝምለሰሉ ኩንታት ዓሊሙ ዝግበር ዘሎ ርኽክብ 'ዩ ኢሎም።

ግዝያዊ ሓላፊ ብሄራዊ ኮሚሽን ተሃድሶ ጨንፈር ትግራይ ኮሌጅ ኪሮስ ወልደሰላሴ ኣብቲ ማእኸል ዲሞክራሲክ ፈላጊ ናይ ምዝገባ ስራሕቲ ከምዝሰራሕ ብምሕባር፤ ንተመለሰቲ ዕጡቓት ዝተፈለዩ ስልጠናታት ብምሃብ ባዕሎም ሰራሕም ዝነበርሉ ኩንታት ንምፍጣር ዝግለጹ ምዃኑ ኣፍሊጦም።

ኢዋናዊ ዛዕባ

ሕገ-መንግስትን ሕገ-መንግስታዊ ትኩረትን ምክባር- መቅከል ስምምዕነት ፕሪቶሪያ

መሰረት ገብረዮሃንስ

ካብ መወዳእታ ወርሒ ጥቅምቲ 2013 ዓ.ም ከሰብ መወዳእታ ወርሒ ጥቅምቲ 2015 ዓ.ም ንኸልተ ዓመታት ዝተኸየደ ኹናት ብስምምዕነት ሰላም ፕሪቶሪያ ከምተዘዘመ ይዝከር።

ስምምዕነት ሰላም ፕሪቶሪያ ኹናት ጠጠው ብምባል ኣብ ትግራይ ዳግመ ህገፀትን ሰብአዊ ሓገዝ ንኸምጅመር ምግባርን... ህገ መንግስትን ህገ መንግስታዊ ትኩረት ምክባርን... ቀንዲ መቅከል ኣቲ ስምምዕነት እዩ።

በመሰረት ስምምዕነት ሰላም ኣብ ትግራይ ግዝያዊ ምምሕዳር ተጣይቲ ናይ ሰላምን ልምዓትን ስራሕቲ ተጀመሪም ኣለው። እዞም ጅምርታት ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናማዕቡሉ ተመዘብልቲ ወገናት ናብ መረብቶም ዝምለሱሉ ኹነታት ተጀመሩ ኣሉ። ናብ ራያን ፀለምትን ተመዘብልቲ ናይ ምምላስ ስራሕ ተሰርሑ ኣሉ።

ብመሰረት ስምምዕነት ፕሪቶሪያ ህወሓት ካብ መዝገብ ራዕዳውነት ብባይቶ ወከልቲ ህዝቢ ተሰርዞ ሰላማዊ ፖለቲካዊ ቻልሲ ንኸካይድ ምቸው ኹነታት ተፈጠሩ ኣሉ። ኣብ ቦርድ መረጃ ህጋዊ ምዝገባ ዘካይደሉ ኹነታት እውን መመሓየሻ ኣዋጅ ፀዲቐ እዩ።

ባይቶ ወከልቲ ህዝቢ ኢትዮጵያ ብ 4 ሰነ 2024 ካብ ሕጋውን ሰላማዊን ፖለቲካዊ ምንቅስቃስ ወጻኢ ከንቀሳቸሱ ዝፀንሑ ፖለቲካዊ ጉጅሊታት ዳግም ከም ፖለቲካዊ ፓርቲ ንምምዘጋብ ዘኸለል ድንጋገ ዝሓዘ መመሓየሻ ኣዋጅ 1332/2016 ኣፅዲቐ ኣሉ። እዚ ምምሕያሽ ንውድብ ህወሓት ዝሓመሰሉን ኣብ ንግዲ ከሳተፉ ዝፀንሑ ሓይልታት ዳግም ንኸምዝገቡ ዘኸለል ስርዓት ንምዝርጋሕ ዝግለጸ 'ዩ። ድሕሪ ውዕሊ ፕሪቶሪያ ኣብ ትግራይ ግዝያዊ ምምሕዳር ምጥያብ ስዒቡ ሰላም እንተሰፈነ 'ውን ፈራጫ እቲ ስምምዕነት ዝኾነ ህወሓት ሕጋውነቱ መሊሱ ከረከብ ዘይምኽኣሉ ከዘራርብ ፀኒሑ 'ዩ።

ቦርድ መረጃ ኣብቲ ኣዋጅ መረጃ ኢትዮጵያ ምዝገባ ፖለቲካዊ ፓርቲ ስነ ምግባር መረጃን ኢትዮጵያ ብዝብል ዝፍለጥ ነባር ሕጊ መረጃ ኣብ ንግዲ ተሳቲፉ ዝነበረ ውድብ መሊሱ ንምምዘጋብ ሕጋዊ መሰረት ከም ዘየለ ከጠቅስ ፀኒሑ 'ዩ። ህወሓት ብወገኑ ነቲ ውሳኔ "ሕጋዊ ኾነ ፖለቲካዊ ቅብልነት የብሉን" ክብል ነቲ ቦርድ ዝኸቐደ ኾይኑ ነቲ ተጀመሪ ዝነበረ ተስፋ ሰላም ዘፅንቅፍ ምዃኑ ስግኣቱ ይገልፅ ነይሩ። ነዚ ስዒቡ ኣብ መንጎ ከልቲኦም ኣካላት ወጥሪ ክፍጠር ንህወሓትን ብልፅግናን ከዘራርብ ምፅንሑ ይፍለጥ። እቲ ብባይቶ ወከልቲ ህዝቢ ምምሕያሽ ዝተገብረሉ ኣዋጅ ሓይ ኣብ ተግባራት ዓመፅ ከሳተፍ ዝፀንሑ ፖለቲካዊ ፓርቲ «ሕገ መንግስታዊን ዲሞክራሲያውን ስርዓት ኣኸቢሩ ንምንቅስቃስ ከም ዝተሰማምዐ መንግስቲ ምስ ኣረጋገፀ፣ እቲ ፓርቲ ብፍሉይ ኩነታት ከምዝገብ ይኸለል» ይብል። ስለዝኾነ እውን መልዕለን መወዳእታን ስምምዕነት ፕሪቶሪያ ሕገ-መንግስትን ሕገ-መንግስታዊ ትኩረትን ምክባር 'ዩ።

ግልጋሎት ኮሙኒኬሽን መንግስቲ ኣብ ኣዋናዊ ጉዳያት ኣብ ዘውፅእ መግለጺ፣ ቦርድ መረጃ ኢትዮጵያ ኣብ ቐረባ ብመሰረት እቲ ዝተመሓየሽ ኣዋጅ ቁፅሪ መረጃ 1332/2016 ዓንቀፅ 2(1) ንህወሓት ምስክር ወረቐት ምዝገባ ከምዝሃበ ብምግልፅ፣ መንግስቲ ሕገ-መንግስታዊ ትኩረት ብሕግን ብትኩሳዊ ናፅነትን ንዝውስንዎ ውሳኔ ይቐበል፣ የድንቐ 'ዩ፣ ሓይ ፍሪ እቲ ለውጢ ስለዝኾነ ክብል ገለፁ።

ህወሓት ሕጋዊ ሰብነቱ ዝሰለነ ብሄራዊ ቦርድ መረጃ ኢትዮጵያ ብመሰረት ኣዋጅ ምዝገባን ስነ-ምግባርን ፖለቲካዊ ፓርቲታት ብዘመሓለፍ ውሳኔ ምዃኑ ዝፍለጥ 'ዩ። እቲ ቦርድ ፓርቲ ህወሓት ኣብ ናይ ሓይልን ዓመፅን ምንቅስቃስ ብምስታፋ ምዝገባ እቲ ፓርቲ ንኸሰረዘ ብምውሳኔ፣ ህወሓት ሕጋዊ ሰብነቱ ከምዝሰለነ ዝፍለጥ 'ዩ። እዚ ውሳኔ ቦርድ መረጃ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ንህወሓት ራዕዳዊ ኢሉ ቐድሚ ምስገራም ዝተመሓለፈን ዓርሱ ኸኣሉ ደው ዝብልን፣ ናይ ዓርሱ ሕጋዊ መሰረት ዘለዎ ውሳኔ 'ዩ።

ስምምዕነት ፕሪቶሪያ እንትፍፀም መንግስቲ ፌደራል ኣብቲ ስምምዕነት ዝኣተዎ ግቡእ ስያመ ራዕዳዊነት ህወሓት ንኸልዓል ነቲ ኸይዲ ናይ ምስላጥ ሓላፍነት 'ዩ

በኢ.ፌ.ዴ.ሪ የመንግሥት ኮሙኒኬሽን አገልግሎት
FDRE Government Communication Service

ህወሓት ሕጋዊ ሰብነቱ ዝሰለነ ብሄራዊ ቦርድ መረጃ ኢትዮጵያ ብመሰረት ኣዋጅ ምዝገባን ስነ-ምግባርን ፖለቲካዊ ፓርቲታት ብዘመሓለፍ ውሳኔ ምዃኑ ዝፍለጥ 'ዩ

(ዓንቀፅ 7(2) (C) እቲ ስምምዕነት)። መንግስቲ ፌደራል ሕጋዊ ሰውነትን ጉዳይ ምዝገባን ህወሓት ብዘምልከት ኣብ ውሽጢ ስምምዕነት ፕሪቶሪያ ዝወሰደ ዝተፈለየ ሓላፍነት ወይ ግቡእ ኣይነበረን።

ኸምኡ 'ውን ህወሓት ብመሰረት ስምምዕነት ፕሪቶሪያ ዓንቀፅ 7 (2) (A) ስልጣን ሕገ-መንግስቲ እታ ሃገር፣ ሕግታት፣ ትኩሳት ፌደራልን ኸልኦት ሕገ-መንግስታዊ ትኩሳትን ናይ ምክባር ግቡእ ኣትዩ 'ዩ። ስለዚ ህወሓት ንስልጣን ሕገ-መንግስቲ ፖለቲካዊ ፓርቲታት እታ ሃገርን ቦርድ መረጃን ብምክባር ናይ ምስራሕ ግቡእ ከምዘለዎ ግልጺ 'ዩ።

ስለዝኾነ ብመንፅር ስምምዕነት ሰላም ፕሪቶሪያ እንትረኣይ 'ውን ጉዳይ ሕጋዊ ሰብነት ህወሓት ብመሰረት ኣግባብነት ዘለዎ ሕግን ብኣሰራርሓ ብሄራዊ ቦርድ መረጃን ፕራሕ መዕለቢ ከረከብ ዝግባእ ጉዳይ 'ዩ፤ መንግስቲ ፌደራል ኣብዚ መዳይ ምስ ኣመራርሓታት ብሄራዊ ቦርድ መረጃን ህወሓትን ተደጋገምቲ ምክክራት ብምግባር፣ ህወሓት ከም ፖለቲካዊ ፓርቲ ሕጋዊ ኣፍልጦ ንክህልዎ ኩነታት ንምምቕቓው ዓዕሪ እናገበረ ፀኒሑ 'ዩ።

በዚ መዳይ ቐዋም ብሄራዊ ቦርድ መረጃ፣ ህወሓት ዝኾነ ሓዳሽ ፖለቲካዊ ፓርቲ ብዝምስረተሉ ስርዓትን ኣግባብን መሰረት ከም ሓዳሽ ፓርቲ ብምውዳብ ከምዝገብን ኣፍልጦ ከረከብን ይኸለል 'ዩ፤ ካብዚ ወጻኢ ግና ሕጋዊ ሰብነት ከረከብ ዝኸለሉ ሕጋዊ ኣሰራርሓ የለን ዝብል 'ዩ ነይሩ። ብወገን ህወሓት ዝነበረ ቐዋም ሓገርን ዕድሜ ዝፀገብኩን ፖለቲካዊ ትኩሳት ስለዝኾነኩ ከም ሓዳሽ ፓርቲ ከምዝገብ ኣይግባእን፤ እዚ ጉዳይ ናይ ሕገ ፕራሕ ዘይኾነስ ጉዳይ ፖለቲካ ስለዝኾነ ዝተፈለየ ፖለቲካዊ ውሳኔ ይደሊ 'ዩ። ዝብል 'ዩ።

ነዞም ዝተፈለየ ቐዋማትን ድልዎታትን ኣብ ግምት ብምእታው፣ ኣድላይነት ምፅናዕ ሰላም፣ ከምኡ 'ውን ናፅነትን ዘይሻራዊነትን ዲሞክራሲያዊ ትኩሳት ብዘገናዘበ መልኩ ነቲ ጉዳይ መዕለቢ ንምሃብ ዝሓሸ መገዲ፣ ህወሓት ኾነ ኸልኦት ኣብ ዕጥቃዊ ምንቅስቃስ ዘለዉ ጉጅሊታት ናብ ሕጋዊ መስመር ከመፁ ዝኸለልሉ መገዲ ዘመዓራርይ ሕጋዊ መመሓየሻ ምግባር ከምዝኾነ ብወገን መንግስቲ ፌደራል ተኣሚኑሉ ኣድላይ መመሓየሻ ሕገ ናብ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ቐረቡ ፀዲቐ።

በዚ መሰረት ኣዋጅ መረጃ፣ ምዝገባ ፖለቲካዊ ፓርቲታትን ስነ ምግባር መረጃን ኢትዮጵያ ድሕሪ ምምሕያሽ፣ ብመሰረት ዝተመሓየሽ ድንጋገ እቲ ኣዋጅ ህወሓት ሕጋዊ ሰብነት ንኸረከብ ንምግባር ኣድላይ ወይ ቐድመ ኩነታት ዝኾነ ስምምዕነት ሰላም ንምፍጻም ብዘምልከት ሚኒስቴር ፍትሒ ንቦርድ መረጃ ደብዳቤ ፅሑፍ 'ዩ። በዚ 'ውን ጉዳይ ሕጋዊ ሰብነት ህወሓት መዕለቢ ንኸረከብ ብወገን መንግስቲ ክግበር ዝኸለል ኹሉ ተገይሩ 'ዩ። መንግስቲ ፌደራል ልዕሊ ፍርቂ ርሕቕታት ኸይዱ፣ ብመሰረት ስምምዕነት ፕሪቶሪያ ትፅቢት ካብ ዝግበረሉን ካብ ዘለዎ ግቡእ ሓላፊ ምስ ቦርድ መረጃን ህወሓትን ኣብቲ ጉዳይ ተኸታተልቲ ምይይጣት ነይሩ 'ዩ።

ብመሰረት እቲ ዝተገበረ መመሓየሻ ሕገ ቦርድ መረጃ ንህወሓት ብምምዘጋብ እቲ ትኩሳት ሕጋዊ ሰብነትን ኣፍልጦን ንክህልዎ ናብቲ ቦርድ ሕቶ ምትሕብባር

ኣቐረቡ። ነዚ ስዒቡ 'ውን ህወሓት ሕጋዊ ሰብነትን ኣፍልጦን ንምርካብ ትፅቢት ዝግበረሉ ናይ ፓርቲ ስነዳቱ ማለት 'ውን መደብን ሕገ ደንቢን እቲ ፓርቲ ከምኡ 'ውን ኸልኦት ተተሓሳዝቲ ስነዳትን ናብ ብሄራዊ ቦርድ መረጃ ብምቕራብ ብመሰረት እቲ ዝተመሓየሽ ኣዋጅ ተመዝጊቡ ሕጋዊ ሰውነት ረኺቡ 'ዩ።

ስለዝኾነ 'ውን ጉዳይ ምዝገባን ሕጋዊ ሰውነትን በዚ ብምዝዛም፣ ምርብራብ ኹሎም መዳርግቲ ኣካላት ሰላም ኣብ ምፅናዕ፣ ዳግማይ እግሪ ምትካልን ኣብ ኣጀንዳ ልምዓትን ከኸውን ይግባእ። ዘየድልን ንህዝቢ ዘይጠቅምን፣ ትርጉም ኣልቦ ሞገት ኣወገድና ንህዝቢ ኣብ ዝረብሑ ኣጀንዳታት ሰላምን ልምዓትን ክነድህብ ይግባእ ክብል እቲ መግለጺ ኣብሪህ 'ዩ።

ሃገራዊ ቦርድ መረጃ ኢትዮጵያ ብወገኑ ነቲ ብሰነዚ ኹናት ትግራይ ሕጋዊ ኣፍልጦኡ ተኸሊኡ ዝፀንሐ ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ [ህወሓት] ብፍሉይ ኹነታት ምስክር ወረቐት ኣፍልጦ ከም ዝሃቦ ይዝከር። ህወሓት ብፍሉይ ኹነታት ከም ፖለቲካዊ ውድብ ንኸምዝገብ ዝተመሓየሽ ኣዋጅ ዝተዳለወ ኾይኑ፣ ነዚ መሰረት ብምግባር ናይ ዓመፅ ተግባር ደው ኣቢሉ ብሕገ መንግስታዊ መገዲ ንኸንቀሳቸሰ ከም ዝተሰማምዐ መግለጺ እቲ ቦርድ የመልከት። ድሕሪ ኹናት ትግራይ ሕጋዊ ሰብነቱ ዝተሰረዘ ህወሓት ዳግማይ ሕጋውነቱ ከምሰሰሉ ሕቶ ክቐርብን ምስ ፌደራል መንግስቲ ዝርርባት ከካይድን ምፅንሑ ይፍለጥ።

ህዝባዊ ወያነ ሓርነት ትግራይ ብወገኑ ዝተሰረዘ ሕጋዊ ሰብነቱ ብቲ ውድባት ፖለቲካ ብፍሉይ ኩነታት ንምምዘጋብ ዝፀፀ ኣዋጅ መሰረት ከም ብሓድሽ ንኸምዝገብ ዝተውሃበ ውሳኔ ከምዘይቐበሎ ኣፍሊጡ ነይሩ። ኣብዚ ሓዚ እዋን ኣብ መንጎ ቦርድ መረጃ ኢትዮጵያን ምስኡ ተዛማዲ ድማ ምስ መንግስቲ ፌደራል ብቲ ኸልኦ ድማ ኣብ ሞንጎ መሪሕነት ተፈጠሩ ብዘሎ ምክፍፋልን ምጽጃጃልን ኣቓልቦ ብዙሓት ስሊቡ ዘሎ ጉዳይ 'ዩ።

እዚ ከምዘሎ ኾይኑ ኣብ መዳይ ፀጥታ 'ውን ኣብ ዝተፈለየ ጉዳያት ካብ ሕገ ስርዓትን ወጻኢ ከንቀሳቸሱ ዝፀንሑ፣ ኣብ ስርቂ፣ ብልሽውናን ካልኦት ተግባራትን ከምዝተዋፈሩ ዝተጠርጠሩ ኹሎታትን ሓፍቲ ስራሕን ኣብ ትሕቲ ቁፅፅር እናዋሃሉ ከምዝኾነ ዝፍለጥ 'ዩ። ልዕልና ሕግን ፀጥታን እቲ ክልል ንምርግጋፅ ዝተፈለለዩ ምንቅስቃሳት ይካዩዩ ከምዘለዉ 'ውን ካብ ፖለቲካ ኣካላትን ካብ ኣካላት ፀጥታን እናተገለፀ ፀኒሑ 'ዩ። በዚ መሰረት ድማ ኣብ ዝተፈለለዩ ገበናት ተዋፊሪም ዝፀንሑ ውልቀሰባት ሕጋዊ ስጉምቲ ከውሰድ ከምዝጀመረ እናተገለፀ ይርከብ።

ብኣይተ ጌታቸው ዝምራሕ ግዝያዊ ምምሕዳር ትግራይ 'ውን ኣብታ ክልል ዝካየድ ዝኾነ ይኹን ነቲ ተረኺቡ ዘሎ ኣንጻራዊ ሰላም ዝዘርግ፣ ድሕነትን ውሕስነትን ህዝቢ ኣብ ሓይጋ ዘውድቐ ካብ ሕገ ወጻኢ ዝግበር ኣካይዳታትን ከምዘይዕገስ ከምዘጠንቀቐ ይዝከር። ልዕልና ሕገ ንምርግጋፅ ዝኸለል ሕጋዊ ስጉምቲታት ድማ ተጠናኺሩ ከም ዝቐፀል ኣፍሊጡ። ብመሰረት እዚ ዝርዝር እቲ ሰላምን ፀጥታን እታ ክልል ይኹን ድሕነት ህዝቢ ኣብ ሓይጋ ዘውድቐ ዝተገለፀ ተግባራትን ምንቅስቃሳትን ብዘርዝር እንተዘይተገለፀ 'ውን ስለነት ድሕነትን ፀጥታን እቲ ክልል ከምኡ ድማ ኣብ ፖለቲካዊ መድረኽ እቲ ክልል ዝተፈጥረ ፀገም ብቲ ኸልኦ ንንቡር ፖለቲካውን ማሕበራውን ፀጥታን ትግራይ ዝፍትኑ ዘለዉ ተርእዮታት ምዃናም ክግለፅ ፀኒሑ 'ዩ።

ኣብቲ ክልል ሓዚ ዘድሊ ሰላምን ልምዓትን እዩ። ጉዳይ ህጋዊ ኣፍልጦ መዕለቢ ረኺቡ ኣሎ። ህወሓት እውን ጉባኤ ንምክያድ መደብ ሓዘ ዝፀንሐ እንትኾነ እዚ ንምክያድ ግና መመሪሒታት ቦርድ መረጃ ኢትዮጵያ ከኸብር ግድን ይኸውን። ህጋዊ ኣካይዳ ባምኸታል ኣብ ትግራይ ውሑስ ሰላምን ልምዓትን ንክመልእ ምስራሕ ካብ ኩሉ ትፅቢት ይግባር።

ሕገ መንግስትን ሕገ መንግስታዊ ትኩሳትን ምክባር እዩ። ዝኾነ ውድብ ኮነ ኣካል ወይ ውልቀ ሰብ ካብ ሕገ ንሓዕሊ ክኸውን ስለዘይብሉን ስለዘይግባእን ሕገ ስርዓትን ክኸበር ኣለዎ። ካብዚ ወጻኢ ዘሎ መገዲ መገዲ ጥፍኣት ከምዝኾነ ምግንዛብ ይግባእ።

ውልቀን ከባቢን ፅሬት ብምሕላው ሕማም ሸሮኽ ከንከላኸል ይግባእ

መጻፍ 7/ሂር

አብ እዋን ክረምቲ ብሰንኪ ውሕድን ካልፎት ምክንያታትን ዝስተ ማይ ስለዝበከበ ከተፈላላዩ ሕማማት ይኸሰቱ "ዮም። ዝናብ ብብክሳ ማይ ንዝፈጠሩ ሕማማት ዝገቡ ዕድል ይፈጥር። ረሳሕ ማይ ፀረ-ሪፖናብ ዝስተዩ ማይ ብምውሳድ ንእንጎትዮ ማይና ክብክቡ ይኸእዱ። እዚ ድማ ጠንቁ ከም ሕማም ሕማም ሸሮኽ፣ ታይፎይድን ካልፎት ሕማማትን ከንተሓዝ ይገብር። ብፍላጎ ሕማም ሸሮኽ ከንገርኪ እንተሰና ብባክተርያ ቪብሪያ ሸሮኽ ዝመፅኦ ከቢድን ንህይወት ኣብ ሓደጋ ዘእቱን ሕማም "ዮ። እዚ ብማይ ዝመሓላፍ ረኽሲ ብቅንዱ ብዝተበከበ ማይን ምግብን ዝመሓላፍ ኮይኑ፣ ኣብ ውሑን ተበፃሕነት ፅሪይ ዝስተ ማይ ኣብ ዘለዎም ከባቢታት መብዛሕትኦ ዝፈጠር "ዮ። እዚ መብዛሕትኦ ኣብ እዋን ክረምቲ ከጋጥሙ ካብ ዝኸእሱ ብዘሓት ሕማማት እቲ ሓደ ኮይኑ ብዛዕባ እዚ ምስ ኣብ ቢሮ ጥዕና ክልል ትገራይ ክኢላ ርክብ ህዝቢ ኣይተ ገብረሰላማ ገብረትንጻሕ ክብርሁልና እዚ ከምዝሰበሰበ ዓይኒ ገርና ኣሰና።

ወጋሕታ:- ኣብ ክልልትገራይ ሕማም ሸሮኽ ብፍላጎ ምስ እዋን ክረምቲ ተተሓሕዞ ተኸሲቱ ኣሎ። እስቲ ብዛዕባ እዚ እንታይ ከምዝመስል መብርሂ ይህቡና፣ ብዋናነት ኣብይ ከባቢታት "ዮ ተኸሲቱ ዘሎ?

ኣይተ ገብረሰላማ:- መጀመርያ ሕማም ሸሮኽ እንታይ 'ዩ። እንተይልና፣ ሕማም ሸሮኽ ብዓይኒ ብዘይረኣዩ ተሃዋሲያን / ቫይሩሪያ ኮሌራ / ኣቢሉ ዝመሓላፍ ሕማም 'ዮ። እቲ ሕማም ዝኸሰት ሰባት ብቫይሩሪያ ኮሌራ ዝተበከለ ምግብን ማይን እንተጥቀሙ 'ዮ። ሕማም ሕማም ሸሮኽ ኣብ ሰውነት ደቂ ሰብ ዘሎ ፈሳሲ ፀንቂቕ ከውዳእ ብምግባር ሓደጋ ዘስዕቦ ሕማም እንትኸውን እንተዘይተሓከሙ ድማ ኣብ ውሽጢ ውሑዳት ሰዓታት ሞት ከስዕቦ ዝኸእል 'ዮ።

ከሳብ 28 ሓምሌ 2016 ዓ.ም 16 ዝኾኑ ወገናት ብቲ ሕማም ዝተተሓዙ እንትኾኑ፣ እቶም 15 ሰባት ደቂ ተባዕትዮ ኮይኖም ሓንቲ ጓል ኣነስተይቲ 'ያ። ካብዚ እም ኣቶም 7 ድሒኖም ካብ ሕክምና ዝውፁ እንትኾኑ እቶም 9 ድማ ኣብ ክትትል ሕክምና ይርከቡ። ካብቶም ዝሓመሙ 8 ወርቀኛታት፣ 5 ገባራት፣ እቲ ሓደ ሓላይ እንሰሳ እንትኾን እቶም 2 ድማ ኣብ ካሊኦ ስራሕ ዝነጥፉ 'ዮም።

ኩነታት እቲ ሕማም ብመንጻር ወረዳ እንትርእ ድማ ኣብ ኣስገደ 14 ሕሙማት፣ ኣብ ወረዳ ፅምብላ ጣብያ ደብረ ማርያም፣ ኣብ ሸረ እንዳ ስላሳ 'ውን 1 ኮይኑ እቲ ሓደ ካብ ወረዳ ኣስገደ ጣብያ ሕፃዕ ዝመፀ ወርቀኛ 'ዮ። እዚ ከምዘሎ ኮይኑ መንቀሊ እቲ ሕማም ከንርእ እንተለና ድማ 15 ሕሙማት ካብ ሩባ ማይ ብምስታይ ዝሓመሙ እንትኾኑ፣ 1 ድማ ካብ ዓላ ማይ ብምስታይ ዝሓመሙ ምዃን ተፈሊጡ ኣሎ።

ብዋናነት እቲ ሕዝብ ዝረእ ዘሎ ዓይነት ሕማም፣ ሕማም ሸሮኽ 'ዮ። ብተወሳኺ ሕማም ዓሶ 'ውን ኣብዝተወሰነ ከባቢታት ይረክ 'ዮ። ብቲ ዝተረኣዩ መሰረት ማለት ኣባና ዕለት 20 ሓምሌ 'ዮ ሕማም ሸሮኽ ተራእዩ ዘሎ። እዚ ብወናነት ኣብ ሰሜናዊ ምዕራብ ወረዳታት ኣስገደን ፅምብላን 'ዮ ከረኣ ጀሚሩ። እቲ ዝበዝሐ ተራእዩ ኣብ ኣስገደ ጣብያታት ደደቢት፣ ሰላም፣ ዕዳጋ ሕብረት፣ ዓዲ ሓሚዳይን ማይ ሓንሰን ዝበሉ ከባቢታት 'ዮ። ኣብ ወረዳ ፅምብላ ድማ ኣብ ደብረ ማርያም ኣብዝበሃል 'ዮ ኣጋጢሙ ዘሎ። እዚ ኣጋጢሙ ዘሎ ምስ ምንታይ ተታሓሒዞ 'ዮ እንተይልና ማለት ግዳያት እቲ ሕማም ኮይኖም ዘለዉ እቶም 20 ሰባት ናይ ሩባ ማይ ብምስታይ ኮይኑ እቲ ሓደ ሰብ ድማ ካብ ዓላ ዝተቐድሐ ማይ ብምስታይ ከምዝኾነ 'ዮ ተረጋጊፀ ዘሎ። እዚ እቶም ኣብ ዝተፈላላዩ ጥዕና ትካላት ኣትዮም ሕክምና እናወሰዱ ዝርከቡ 15 ሰባት 'ዮም። ሓደ ሰብ ድማ ንበይኑ ተፈልዮ ንካልኸኛ ምርመራ ተላኢኹ ምርመራ እናተገበረሉ 'ዮ። ሰለስተ ሰባት ድማ ብደን ኮይኖም እናተሓከሙ ይርከቡ። ክልተ ሰባት ድማ ድሒኖም ናብ ዝዝለም ከይደም ኣለዉ።

ወጋሕታ:- ምልክታት፣ ቀንዲ ጠንቁን ከምኡ "ውን ሚላታት ምልክት እቲ ሕማም ሸሮኽ ተዘገቡልና?

ኣይተ ገብረሰላማ:- ምልክታት እቲ ሕማም፣ ማይ ሩዝ ዝመስል ቀጢን ውፅኢት ከምኡውን ፈሳሲ ሰውነት ምቕናስን ምድራቕ ሰውነትን (ዲሃይድሬሽን)፣ ቅልጡፍ

ህርመት ልቢ፣ ምሽብሻብ ቆርባት፣ ምድራቕ ኣፍ፣ ትሑት ፀቕጢ ደም፣ ምውሓድ ማይ ፈሳሲ ሰውነትን ቃንዝ / ምጭምዳድ ጭዋዳታትን፣ እቶም ተሃዋሲያን ናብ ኣካል ወድሰብ ድሕሪ ምእታው ካብ 12 ሰዓታት ከሳብ 5 መዓልቲ ኣብ ዘሎ ግዜ ምልክታት ይርከቡ 'ዮም።

ቀንዲ ጠንቁን እቲ ሕማም ድማ ዝተበከለ ምግብ፣ ዝተበከለ ማይ፣ ውልቃውን ከባቢውን ፅርዮት ዘይምሕላው፣ ኣብ ሜዳ ምፍታን፣ ሸቓቕ ዘይምህላውን እንተሃልዩ ድማ ብግቡእ ዘይምጥቃምን ፅሬቱ ዘይምሕላውን ክኸሰቱ ይኸእሉ 'ዮም።

ከምኡ 'ውን ቀንዲ መመሓላፍ መንገድታት ሕማም ሸሮኽ ብባክተርያ ዝተበከለ ምግብን ማይን ምጥቃም፣ ብዝተበከለ ማይ ዝተለቕለቕ/ዝተሓፀቡ ኣቕሑት ክኸሰን መመገቢ ኣቕሑትን ምጥቃም፣ ብተሃዋሲያን ሕማም ተሰከምቲ ሃመማታትን ዝተበከለ ምግብ ምምጋብ፣ ውፅኢትን ተምላሲን ሕሙም ብግቡእ ዘይምውጋድ፣ ጥዕይ ሰብ እቲ ሕሙም ዝተጠቐሙም ነገራት ብግቡእ ከገፀረዩ እንተጥቀም፣ ኣካልን ክዳውንትን ብሕማም ሸሮኽ ዝሞተ ሰብ ምትንካፍ፣ ሸቓቕ ብፅሩይ ማይን ቢሕናን ብዘይምሕፃብ እቲ ሕማም ከመሓላፍ ዝገብሩ 'ዮም።

ሚላታት ምልክት እቲ ሕማም ኮሌራ ዝተሓከመ ወይ ፈሊሑ ዝዘሓለ ማይ ኣብ ዝተሓፀበን ፅሩይን መትሓዚ ምዕቃብ፣ ንመስተን መመገቢን ኣቕሑት መሕፀቢ ፅሩይ ዝተሓከመ ወይ ፈሊሑ ዝዘሓለ ማይ ምጥቃም፣ ኢድ ኩሉ ግዜ ብማይን ሳሙናን ምሕፃብ ብፍላጎ ድማ ኣብ ወሳኒ ኣዋናት፣ ኣሕምልትን ፍሪምሪን ብዝተሓከመ ወይ ብፅሩይ ማይ ምሕፃብ፣ ምግብታት ካብ ዝኾነ ይኹን ብኸለት ምልክት እቲ ሕማም ከመሓላፍ ሸቓቕ ምህፃናት ብግቡእ ምጥቃምን ፅርዮቱ ምሕላውን፣ ኣብ ወሰን ፅርዮያ ዝርከቡ ሸዮጥቲ ምግብ ምፍታሽን ምቁፅባርን፣ ደረቕን ፈሳሲን ጉሓፍ ብኣግባቡ ምእላይ፣ ፍታን ህግውንቲ ኣብ ሸቓቕ ምውጋድ ወይ ኣብ ዓሚቕ ጉድጓድ ምቕባር፣ ኣብ ወሰንቲ ኣዋናት ኣእዳውና ብማይን ሳሙናን ምሕፃብ፣ ካብ ሸቓቕ ድሕሪ ምምላሽ፣ ቅድሚ ምድላው ምግብ፣ ቅድሚ ምምጋብ፣ ህግናት ድሕሪ ምዕራይ፣ ቅድሚ ምጥባው፣ ዝኾነ ርሲሓት ድሕሪ ምትንካፍካ፣ ብሕማም ሸሮኽ ዝተተሓዘ ሰብ ድሕሪ ምትንካፍ ኣእዳው ብፅሩይ ማይን ሳሙናን ብኣግባቡ ብምሕፃብ ነቲ ሕማም ምልክት ይኸእል 'ዮ።

ወጋሕታ:- ቢሮ ጥዕና ክልል ትገራይ ነዞም ከምዚ ሕማም ዝበሉ ሕማማት ንምልክት እንታይ እናሰርሐ ይርከብ?

ኣይተ ገብረሰላማ:- ቐዳማይ ኮሚቴ ተጣይሹ ናብ ታሕቲ ወራዳ ዝተፈላላዩ ትምህርታት እናተወሃበ ይርከቡ። ካልኣይ ድማ ብምድያታት ኣቢልካ መልእኽቲ ከመሓላፍ እናተገብረ 'ዮ። ብሳልሳይ ደረጃ ሕብረተሰብ ቢሮኸባቢኡ እቲ ናይ ፅሪት ስራሕቲ ክግበር ብናይ ጥዕና መሓወራት ኣቢልካ ናይ ምምሃር ወይ ግንዛብ ናይ ምፍጣር ስራሕቲ እናተሰርሐ 'ዮ ዝርከቡ። ድሕሪ ሓሙሽተ መዓልቲ ድማ ከም ቢሮ ሓምሌ 27 ንሚድያታት መግለጺ ክወሃብ ተገይሩ 'ዮ። ብፍላጎ ድማ ብዝተዋደደ መንገዲ እቲ ተጣይሹ ዘሎ ኮሚቴ ኣብታሕቲ ወራዳ ናይ ምልክት ስራሕቲ እናተሰርሐ 'ዮ ዝርከቡ። ሕብረተሰብ ጥንቓቕ ምእንቲ ክገብር ኣብ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ወረዳ ኣስገደ ሕማም ሸሮኽ ዝተርኣዩ ምዃን እቲ ቢሮ 27 ሓምሌ

Tigray Health Bureau ቢሮ ጥዕና ትግራይ

ብዕሊ ኣውጃ 'ዮ።
ወጋሕታ:- ምስእዚ ተተሓሕዞ ክቕረ ዘይገበሶ ነገር እንተሃልዩ ተዘገቡልና።

ኣይተ ገብረሰላማ:- ሕዚ ምስ ሕማም ኮሌራ ተተሓሕዞ ዘሎ ኩነታት ከንገልፆ እንደሊ ሕማም ሸሮኽ ብቐሊሉ ከንከላኸል ንኸእል ሕማም 'ዮ። ኮይኑ ግና ኣቕሊልካ ዝረከ ሕማም ኣይኮነን፣ ከሳብ ሞት ዘበፀሐ ሕማም 'ዮ። እዚ ሕማም እዚ ውልቀን ከባቢውን ፅሬትናን ፅሬት ንጥቀሙ ማይን ምግብናን ብምሕላው ሕማም ኮሌራ ከንከላኸል ንኸእል ኣና። ሕብረተሰብ ሕማም ኮሌራ ብኸመይ ከመዘመፅኦ ከምዝኸእል ብግቡእ ተረዲኡ ብጋንኡ ጥንቓቕ ክገብር ኣለዎ። ማለት ከምቲ ኣቐዲመ ዝገለፀከም ናይ ውልቕን ከባቢኡን ፅሬት ብምሕላው ከከላኸል ኣለዎ።

ሕማም ሸሮኽ ንምክልኻል ኣብዝግበር ጻዕሪ ኩሉ ዝምልከቶ ኣካል ግዲኡ ክዋገእ ኣለዎ። ከሳብ ዕለት 29 ሓምሌ 21 ወገናት ተታሒዞም ኣለዉ። እዚ ቀሊል ዝበሃል ኣይኮነን። ትኹረት ገይርና ከንገርሐሉ 'ዮ ዘለና።
ወጋሕታ:- ምስ እዚ ተተሓሕዞ ሓፈሻዊ መልእኽቲ እንተሃልዩም ዕድል ክህበዎ።
ኣይተ ገብረሰላማ:- ከምቲ ቐድሞ ኣሊ ዝገለፀከም፣ ሕብረተሰብ ምልክት ሕማም እንትርእ ፅሩይ ማይ እናሰተየ ብቐልጡና ናብ ትካል ጥዕና ምኽድ፣ ቆልዑ እንተኾይኖም ብዝተኸለመ ጠንቀቢ ጠብኦ ኣይ ብምጥባው ናብ ትካል ጥዕና ምውሳድ፣ ኣብ ሓደ ሊትሮ ፅሩይ ማይ ሓደ እኹሎ መድሕን ሂወት /ORS/ ብምብፅባፅ ብተደጋጋሚ ብምስታይ ቀልጢፍካ ናብ ትካል ጥዕና ምኽድ፣ እቲ ዝተዳለመ መድሕን ሂወት ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓታት ከውዳእ ኣለዎ።

ኣብ ዝሓመሙ ሂወት እንተዘይሃልዩ 6 ማንካ ሻሂ ሸኮርን ፍርቂ ማንካ ሻሂ ጨውን ኣብ ሓደ ሊትሮ ፅሩይ ማይ ብምብፅባፅ ብተደጋጋሚ ምስታይ፣ ተቐላፅቲ ክፋላት ሕብረተሰብ ምሕብሓብ፣ ንኣካላውን ኣእምሮኣውን ፀገም ዘለዎም፣ ቁጠባዊ ፀገም ዘለዎም፣ ሕዳር ሕማም ዘለዎም፣ ከምኡውን ተመዘበልቲ ክፋላት ሕብረተሰብን ፍሉይ ጥንቓቕ ክገብሩ ይግባእ። ሰብ ሞያ ድማ ኣድዳዩ ኣካላውን ኣእምሮኣውን ሓገዝ ብምሃብ ነቲ ኣገልግሎት ምጅማር፣ ምልክታት ሕማም ሸሮኽ ብኣግባቡ ምግባፅ፣ መንገድታት ምምሕልፍ ሕማም ሸሮኽን ኣገባብ ምልክት ዘርኢ ናይ መምህራ ሓገዝ ሞዴላት ምምዕባል፣ ብቲ ባክተሪያ ዝተለኸፍ ናብ ትካል ጥዕና ብምውሳድ ሕክምና ምግባር፣ ናብ ዝዘለም ምስ ተመልሱ ኣገባባትን ሚላታትን ምልክት እቲ ሕማም ብኣድማራ መንገዲ ኣብ ግብረ ከመይ ከምዘውፀሉ ምርኣይ፣ ኣድላይ 'ዮ። ምልክት ሕማም ሸሮኽ ከጋጥም እንተሎ ክግበር ዝግብኡ ጥንቓቕን

ቐልጡፍ ሕክምናን፣ጨው እንግሊዝ ወይ 6 ናይ ሻሂ ማንካ ሸኮርን ፍርቂ ናይ ሻሂ ማንካ ጨውን ብሊ ሊትሮ ማይ ብምብፅባፅ ፈሳሲ እንዳተወሃቦ/ባ ብቐልጡና ናብ ትካል ጥዕና ብምኽድ ንበዓልኻን ስድራኻን ካብቲ ሕማም ምክልኻል ይደሊ።

ሕዚ ሕማም ኮሌራ ብቐሊሉ ከንከላኸሎ ንኸእል ኣና ከንብል እንተለና፣ ቐዳማይ ሕብረተሰብ ናይ ውልቕን ከባቢኡን ፅሬት ከሕሉ ኣለዎ። ካልኣይ ሕማም ከጋጥም እንተሎ ከዳነገፅ እንተይኮነን ናብ ሕክምና 'ዮ ቐልጢፉ ከኸይድ ዘለዎ፣ እንተተደናገፁ ዝገደደ ምንኸኻእ ኣሎ፣ ንኸእል ሰባት ምልክት 'ውን ኣሎ 'ዮ። ብቐሊሉ ናብ ካሊኦ ከባቢ ከኸይድ ስለዝኸእል ጥንቓቕ ክገብር ኣለዎ። እንድሕ ሓደ ግዜ ኣጋጢሙ ግና ሕብረተሰብ ከንብር ዝግባእ ጥንቓቕ ምውሳድ 'ዮ። ባህርያት እቲ ሕማም ሓደ ፈሳሲ ናይ ሰውነትካ ብምውዳእ 'ዮ ክቐንላካ ዝኸእል። ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓት ክቐንላካ ዝኸእል ሕማም 'ዮ። ስለዝኾኑ ኣብ ከባቢና ከንገርሎ ዝግባእ ሕድሕድ ሕብረተሰብ እንተተረኸቡ ኣኣርኡሲ ዝበሃል ውሁድ ኣሎ፣ ወይ ደም ንሱ እንተዘይተረኸቡ 6 ማንካ ሸኮርን ክልተ ማንካ ጨውን ገይርካ ሓደ ሊትሮ ማይ ብምብፅባፅ ነቲ ዝሓመመ ሰብ ብጥንቓቕ ክወሃብ ክኸእል ኣለዎ።

ካሊኦ ድማ ማይ ኣፍሊኹኣ ምጥቓም ወይ ከዓ ዝተሓከመ ማይ ምስታይ። ዘይተሓከመ ማይ ዘይምስታይ፣ ኣውራጃ ምስታይ 'ውን ተመራጺ 'ዮ። ከምዚ ከጥቐሙሉ ኣለዎ ዝብል ኣሳብ 'ዮ ክህብ ዝደሊ። ኣብዚ ግና ዝምለከቶም ኣካላት በርቲያም ክሰርሑ ኣለዎም። ብፍላጎ ሰብ ሞያ ንሕብረተሰብ ከምህሩ ኣለዎም። ኩሉ ነናይ በዓሉ ግደ ክገደት ኣለዎ። ብፍላጎ ድማ ኣብ ምሕላው ውልቕን ከባቢን ፅሬት ቐላሕታ ክገብር ኣለዎ። ካሊኦ ኣብ ከባቢና ዝሓመመ ሰብ እንተራእና ኣብ ከባቢና ናብዝርከብ ትካል ጥዕና ከንወሰድ ኣለና። ወይ ከንህብር ኣለና።

ሕዚ መብዛሕትኡ እቲ ሓደጋ ተራእይዎ ዘለ ከባቢ በረኻ 'ዮ። ናይ ሕርሻ ቦታ 'ዮ። ወርቐኛታት ዘለዎ ከባቢ 'ዮ። ጓሶት 'ውን ዝሓመሙ ኣለዉ። ወርቐኛታት 'ውን ዝሓመሙ ኣለዉ። ከምኡ 'ውን ገባራት ኣለዉ። እዚ ሓደጋ 'ዮ። ዝኾነ ምልክት ከንርእ እንተለና እንተሰ ኣብ ከባቢና ንዝርከብ በዓል ሞያ ጥዕና፣ ወይ ትካላት ጥዕና ሓበሬታ ከንህብ ኣለና። ነቲ ዝሓመመ ወገን ድማ ምርሓቕ እንተይኮነን ናብ ትካል ጥዕና ወይ ሕክምና ምውሳድ፣ ዘየቋርፅ ውፅኢትን ተምላሲን ኣለዎ 'ዮ። ከምዚ ዓይነት ምልክት ከምዘለዎ ብምርዳእ ቐልጢፉ ናብ ሕክምና ክኸይድ ኣለዎ።

ወጋሕታ:- ንዝሃቡና ሓበሬታ ኣዘና ነመስግን።
ኣይተ ገብረሰላማ:- ኣነ 'ውን ኣገዩ ኣመስግን።

ፀጋታት ኣሸንዳ ንብሩህ መፃኢት. . .

ኣብዚ ቐን ኣሸንዳ ካብ ሃገር ውሽጥን ደገን ናብ ትግራይ ብበዝሒ ጋሻ ዝመፅእሉ ምስ ሙጁኑ ተተሓሒዙ ዝዚ ጋሻ ዝግባእ ፅሬትን ቅልጣፈን ዘለዎ ኩሉ ዓይነት ግልጋሎት ብምሃብ ዕግበት ተገልገልቲ ንምዕባይ ዘኽእል ግንዛብ መዕበዪ መድረክ ምስ ኣካላት ሚድያ፣ መራሕቲ ሃይማኖት፣ ዝተፈላለዩ ወሃብቲ ግለጋሎት፣ ማእኸል መሽግ ውፅኢት ባህላዊ ኢደ ጥበብ፣ ሓይልታት ፀጥታን ቤት ፅሕፈት ፖሊስን፣ ቱር ኣፕሬተራትን ካልኣትን ንክተማ መቐለ ሓዊሱ ኣብ ዘተፈላለዩ ከተማታት መድረኻት እናተሳለጡ ‘ዮም ዝረከቡ።

ምስዚ ተተሓሒዙ ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ብቐዓት ምርግጋፅ ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ክልል ትግራይ ኣይተ የማነ ገድሉ ንጋዜጣ ወጋሕታ ከም ዝበልዎ፤ በዓል ኣሸንዳ ካብ ቅድሚ ልደት ክርስቶስ ጀሚሩ ድሕሪ ልደት ክርስቶስ ‘ውን ቀጂሉ ብጎራዙ ደቂ ኣንስትዮ ብሙሉኦ ነፃነት ባህልንን ታሪኽንን ዘንፀባርቃሉ በዓል ከምዝኾነ ብምግላፅ፣ በቲ ኩናት ዝተጎድኦ ዓውዲ ቱሪዝምን ኢኮኖምን እታ ክልል ፀጋታት ቱሪዝም ብምዕቃብን ናብ ረብሓ ብምውዓልን ናብቲ ዝነብሮ ንምምላስ ፕራሕ ዘይኮነስ ናብ ዝሓሸ ኢኮኖምያዊ ረብሓ ንምውዓል እቲ ቢሮ ትልምን ኣንፊትን ሒዙ ኣብ መላእ ከተማታት ትግራይ ሰላምን ድሕነንትን ብዝሓለወ ደሚቁ ንምኽባር ሰፊሕ ምድላዋት ተገይርሉ ኣሎ።

እዚ በዓል ኣንተኸበር ካብ ዝተፈላለዩ ውሽጢ ዓድን ወፃኢን ንዝምፅኡ ኣጋይሽ ኣገልግሎታት ብምሃብ ኣብ ማሕበራዊ ኢኮኖሚያዊ ረብሓ ኣብ ምምፃእ ልዑል ግደ ከምዝህልዎ ብምግላፅ፣ ትግራይ ብምኽንያት በዓል

ምምሕዶሽ ማክሮ ኢኮኖሚን. . .

ዝተገብረ ምምሕያሽ ቅድሚ ሕዚ ዝካየድ ዝነበረ ዘይሕጋዊ ስራሕቲ ፀሊም ዕዳጋ ደው ዘብልን ዓበይቲ ናይ ወፃኢ ኩባንያታት ኣትዮን ኣብ ንግድን ኢንቨስትመንትን ክዋፈራ ዘኽእል ምዃኑ እቶም ምሁር ይገልፁ፤ እዚ ብዙሕ ሓይሊ ሰብ ዝሓትት ብምዃኑ ንመንእሰይ ፅቡቕ ናይ ስራሕ ዕድል ዝፈጥር ‘ዩ ይብሉ።

ኣብ ናይጀርያ፣ ኪንያ፣ ግብፂ፣ ደቡብ ኣፍሪካን ሰኔጋልን መናእሰይ ፋይናንሳዊ ቴክኖሎጂ ተጠቐሞም ምስ ኢንተርኔት ዝተተሓሓዘ ስራሕቲ ሰራሓም ብዙሕ ካፒታል ናብ ሃገርም ከምዘምፅኡ ብምዝኽኻር፤ ኣብ ሃገርና ‘ውን ዘፈር ቴሌኮም ነፃ ይኸውን ስለዘሎ መንእሰያት ዝዚ ተጠቁሞም ዓቢዩ ስራሕ ክሰርሑ ይኽእሉ ‘ዮም ይብሉ።

እቲ ማከሮ ኢኮኖሚ ሪፎርም ከም ሃገር ከግበር ካብ ዝግበእ እዋን ድሑሩ እኳ እንተተፈፀመ ኣብ ኢኮኖሚ ዓብዪ ለውጢ ንምምፃእ ዕድል ከምዝፈጠረ ብምግላፅ፣ ኣብ ኢትዮጵያ ብምኽንያት ኣግሮ ኢንዱስትሪ፣ ሃፍቲ ማይን ሰፊሕ መሬት ሕርሻን፣ ፅቡቕ መሰረተ ልምዓት ብምህናፅ ከምኡ ‘ውን ዓብዪ ሓይሊ መንእሰይ ብምህላዉ ዕወት ከምዝኸውን ይገልፁ።

ምስቲ ዝተገብረ ምምሕያሻት ኢትዮጵያ ዘለዋ ሃብቲታት ብምቕንጃው ብልቓሕ እንተይኮነስ ብናይ ዝላ ርእሳ ኣፍራይነት እትነብር ሃገር ምግባር ይክኣል ‘ዩ ይብሉ።

ናይጀርያን ግብፅን በብዓመቱ ልዕሊ 30 ቢልዮን ዶላር ካብ ዲያስፖራታቶም ይረኽቡ ‘ዮም ዝብሉ እቶም ሙሁር፤ በዚ ዓይኒ እዚ ኢትዮጵያ ካብ ዲያስፖራኣ እትረኽቦ ኣዝዩ ውሑድ ‘ዩ። ኢትዮጵያ ካብ ዲያስፖራኣ ዝግብኣ ንኽይትረከብ ፀሊም ዕዳጋ ዓቢዩ ዕንቅፋት ኮይኑዋ ‘ዩ ዝብሉ እቶም ሙሁር፤ እቲ ማከሮ ኢኮኖሚ ሪፎርም ኢትዮጵያ ናይ ወፃኢ ገንዘብ ብዕዳጋ ስለዝውሰን ኣብ ቀፃሊ ክትረኽቦ እትኽእል ረብሓ ክትረከብ ዘኽእላ ምዃኑ ይገልፁ። እቲ ቁጠባዊ ዕብየት ንግዕሉ ንዜጋታት ዕድል ስራሕ ኣብ ምፍጣር ዓብዪ ኣበርክቶ ከምዝህልዎ ‘ውን ይገልፁ።

እቲ ማከሮ ኢኮኖሚያዊ ሪፎርም ዕዉት ንኽኸውን ዝረእዩ ዘለዉ ፀገማት ብልሽውና ምእራም ኣድላዩ ‘ዩ ዝብሉ ቆስጠንጢኖስ (ዶ/ር)፤ ኣብ ኣወሃህባ ግልጋሎት ዝረእዩ ፀገማት እንተዘይተፈቲሑም ናይ ወፃኢ ኢንቨስተራት መግእም ስራሕ ንምስራሕ ከምዝፅገሙ ይገልፁ።

ሚድያታት ብልሽውና ኣብ ምቅላዕ ዓቢዩ ሓላፍነት ኣለዉን ይብሉ እቶም ምሁር፤ ኢንቨስትመንት ክሰፍሑን ዕድላት ስራሕ ክውሰኹን ኣብ ፀብዓብ መፅናዕቲ ትኹረት ብምግባር ፀገማት ኣወሃህባ ግልጋሎት ንምቅላዕ ክሰርሑ ከምዘለዎም

ኣሸንዳ ንዝመፅኡ ኣጋይሻ ንምቅባል ምሉእ ምድላዋት ገይራ ከምዘላን በዚ ኣጋጣሚ ‘ውን ኣብ ደገን ኣብ ውሽጥን ኢትዮጵያ ንዘለው ሃወፅቲ መግእም ተኻፊልቲ ናይዚ ብዓል ንክኹኑ ኣይተ የማነ ይፅውዑ።

ብተወሳኺ ኣብ ከተማ መቐለ ኣብ 2017 ዓ/ም ከባቢታት ቤተ መንግስቲ ሃፀይ የዉሃንስ፣ ነባር ቤተ መዘጋጃ፣ ደጅን መናፈሻ፣ ሉሲ መናፈሻ፣ መዐደሊ ነዳዲ፣ ኮሚሳርን ከባቢኡን ብሓፈሻ 35 ሽሕ ካሬ ሜትር ዝሸፍን ብከባቢ 2 ቢልዮን ብር ንክለምፅ መደብ ተታሒዙሉ ዘሎ ፕሮጀክት ኣሸንዳ ስኩዩር ብዝምልከት፣ ሓዲ ሜጋ ፕሮጀክት ቱሪዝም ትግራይ ከምዝኾነን፤ እዚ ፕሮጀክት ዝህነፀሉ ዘሎ ቅድም ክብል ‘ውን ፍፃመታት ኣሸንዳን ካልኣትን ዝካየድሉ ታሪኻዊ ቦታ ከምዝነበረን ብምግላፅ፤ ሓዚ ደማ ፓርክ ኣሸንዳ ትግራይ ዝኾነሉን ንቀፃሊ በዓል ኣሸንዳ ደማ ብቀዋሚነት ቦታ ዝሓዘሉ፣ ኣብ ቱሪዝም ንዝስርሑ ልምዓታት ሓዲ መበገሲ መንጠሪ ተገይሩ ከምዝውሰድ ‘ዮም ዝገልፁ።

ብተምሳሳሊ ኣብ ኣከባብራ ኣሸንዳ በዓል ኣመለኪቱ ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ትግራይ ምስ ኣምነን ማርኬቲንግ ፕሮሞሽን ብምትሕብባር ዓበይቲ ዓዲ፣ ደቂ ኣሸንዳ፣ ሓለፍቲ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ ኣብ ዝተረኹቡሉ ብሰሉስ ኣብ መቐለ ኣብ ዝተሳለጠ መድረኽ ዝተረኽቡ ሓላፊ ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ትግራይ ዶክተር ኣፅብሃ ገብረእግዚኣብሄር፣ ኣብዚ ዓመት ዝኸበር ታሪኻዊ ፣ሃይማኖታውን ባህላዊ በዓል ኣሸንዳ ትውፊታቱን ክብርታቱን ብዘይመሽራፍ ብምኽባር ቐጠባዊ ረብሓ ትግራይ ምውሓስ ኣገዳሲ ከምዝኾነን እዙይ ንምትግባር

ድማ ግደ መራሕቲ ሃይማኖት፣ ዓበይቲ ዓድን ኻልኣት ክፋል ሕብረተሰብ ቐፃልነት ዘለዎ ምውርራስ እቲ ክብረ በዓል ተግባራዊ ንምግባር ልዑል ተራ ክፃወት ከምዝግባእ የብርሁ።

ውሽጣዊ ፀገማትና ልዕሊ ትግራይ ኣይኮነን፣ ኢልና ኣሚና ብምሕባር ብዙሕ ነገር ክንቐይር ከምእንኽእል ዘጠራጥር ኣይኮነን ዝበሉ እቶም ሓላፊ፤ ስለዝኾነ ድማ ብሩህ መፃኢና ኣብዚ ዘብፅሐና መከራ ወጂእና፣ ዕንኪልልን ኣፋላላያትና ንጎኒ ገዲፍና ንቕድሚት ክንርእይ ይግባእ ክብሉ ኣብ ተምሳሳሊ ካሊእ መደርኽ ገሊዖም ምንባሮም ይዝከር።

ናይ ሎሚ ዘበን በዓል ኣሸንዳ ንክብሪ ደቂ ኣሸንዳን ክብርታት ኣሸንዳን ከምኡ ‘ውን ብሩህ መፃኢ መሰረት ብዝኾነሉ መዳይ ንክብዓል ቅድሚ ኣዋርሕ ጀሚሩ ምድላው ከምዝተጀመረን ኩነታት ትግራይ ክልወጥ ዝኽእል ክንዲ ዝግበኣና ኢድና ክንዲ ክሓፍሰልና፣ ኣእምሮና ክንዲ ዝቐሰሎ፣ ብርክና ክንዲ ክጎዮ ዝኽእል ክጎይይ ‘ዩ ምባሎም ‘ውን ተፀብጊጦ ‘ዩ።

ኣብ ተንቢን ኣሸንዳ ኣውርስ 2016 ብድመቅ ንምክባር ምድላዋት ይውገን ብዘሎ መሰረት ብምግባር ኣብ ከተማ መቐለ ምስ ተወለድትን ፈተውትን ተንቢን ኣብ ትሕዝቶን ኣበዓዕላን ኣሸንዳ ኣውርስ መድረክ ዘተ ኣብ ዝተዳለወሉ መድረኽ ዝተረኽቡ ካብኔ ሴክራተርያት ስግግር ማሕበራዊ ልምዓት ፕሮፌሰር ክንደያ ገ/ሀይወት፣ ኣብ ከባቢ ተንቢን ዘለው ፀጋታት ናብ ረብሓ ማሕበረ ቐጠባት ክውዕል ዝኽእል ፀጋታት ስለዘለዉ ተወዲቡካ ምስራሕ ኣገዳሲ ምዃኑ

ኣብ ልዕሲ 35 ሸሕ ካሬ ሜትር. . .

ብምግባር ከተግብሮ ከምዝወሰነ ገሊዖም። እዚ መድረኽ ፈላማይ ህዝባዊ ዋዕላ ከምዝኾነ ዝገለፁ ኣይተ ይትባረኽ፣ ቀፅልቲ መድረካት ብምኪያድ ህዝቢ ዝወሰኖ ከም ዝትግበር ገሊዖም።

ኣብቲ ዋዕላ ዝተረኽቡ ፕረዝድንት ግዝያዊ ምምሕዳር ትግራይ ኣይተ ጌታቸው ረዳ ከምዝበልዎ ምምሕዳር ከተማ መቐለ ዉሽጣዊ ዓቕምታቱ ብምጥንኻር ዝሰርሓም ዘሎ ዓበይቲ ፕሮጀክትታት ልምዓት ናእድኦም ብምግላፅ እዚ ፕሮጀክት ንክተማ መቐለ ብዝምጥን ክህነፅ ግዝያዊ ምምሕዳር ትግራይ ብዝከኣሎ መጠን ኣድላዩ ዘበለ ደገፍ ከም ዝገብር ገሊዖም።

እዚ ፕሮጀክት ማሕበር ቁጠባዊ እታ ከተማ ኣብ

ኣካታቲነት- ንዝተሳኸዐ. . .

ምኽክር ተጣይቩ ኣብዚ ሓዚ ኣጅንዳ ኣብ ምትእኾኽባ ይርከብ። እቲ ምኽክር ውፅኢታዊ ንክኾን ካብ ዝገበሩ እቲ ሓዲ ኣካታቲ ምዃኑ ተደጋጊሙ ይዝረብ ‘ዩ። በዚ መንፅር ኣብ ዝተፈላለዩ ክፋላት ሃገርና ዝርከቡ ዕጡቓት ሓይሊ ዝተወሰኑ ፓርትታት ፖለቲካ ናብ ምኽክር ንከመፁ ንምግባር ኣንታይ ክስራሕ ኣለዎ? ኣብ ዝብል ጉዳይ ዝተፈላለዩ ሓሳባት ይላዓሉ ‘ዮም።

ሽማግሌ ሃገር ኣሕመድ ዞካርያ ከምዝብልዎ፤ ኹናት ንዝኾነ ወገን ተረቢሑ ኣይገብርን። ተደጋገምቲ ኹናት ኣብ ሂወት ሃፍቲን ደቂ ሰባት ጉድኣት ምስ ኣብፅሑ መዘመጊእም ምኽክር ‘ዩ ዝኸውን። ኣብ ዝሓለፉ ኣርባዕተ ዓመታት ብዙሕ ኹናት ገይርኖ ኢና። በዚ ደማ ብዙሕ ጉድኣት ኣታኣናጊድና ኢና። ከም ሃገር ዘለው ፀገማት ንምፍታሕን ናብ ሓድነት ንምምፃእን ሃገራዊ ምኽክር እናተኻየደ ይርከብ።

ብምዃኑ ኣብ ዝተፈላለዩ ኹባታት ዝርከቡ ዕጡቓት ሓይልታት ናብ ምኽክር ንምምፃእ ኣብ ክልላት ኣምሓራን ኦሮሚያን ዝተጀመረ ፃዕሪ ኣጠናኺሩ ብምቕፃል ኣብ ካልኣት ኹባቢታት ‘ውን ተመሳሳሊ ስራሕቲ ብምስራሕ ፀገማትን ብምኽክክር ንምፍታሕ ምስራሕ ከምዝግባእ ይዛረቡ።

ብኹናት ዝርከብ ናይ መወዳእታ ውፅኢት ጉድኣት ‘ዩ ዝብሉ እቶም ሽማግሌ ዓዲ፤ መንግስቲ ‘ውን ንዝተ ዕንቅፋት ዝኾኑ ፀገማት ምቕራፍን ሕቶታት ብሰላማዊ መንገዲ ብምፍታሕ ዝካኣለሉ መገዲ ከመቓቻ ኣለዎ። ብፍላይ መናእሰይ ናብ ስራሕ ንክኣትዩ ብምግባር ብስምዒት ናብ ቢሮኽ ዝኣትዉሉ ኩነታት ምትራፍ የድሊ ይብሉ።

እዚ ዕድል ድልየት ሓይሊ ወፃኢ ክህለዎ ከምዝኽእል ብምርዳእ ንኹናት ዝውዕል ገንዘብ፤ ጉልበትን ግዜን ንልምዓት ንክውዕል ምግባር የድሊ። ዝዚ ኹሉ ፀገም እናእተወና ዘሎ ህልክ ‘ዩ ዝበሉ እቶ ሽማግሌ ዓዲ፤ ኹናት ዘብፀሑ ጉድኣት ንምንም ግልፂ ዝኾነ ጥፍኣት ዘስዕብ ‘ዩ። ብምዃኑ ደማ ካብ ህልኽ ወጊና ናብ ምድምማፅን መገዲ ሰላም ቀዳማይ ስራሕና ምግባር የድሊ ክብሉ የብርሁ።

ፍትሓዊነት ዝሰፈኖ ስርዓት ምዝርጋሕ፤ ኹሉ ዞካተተ ኢኮኖምያዊ ተረባሕነት ምርግጋፅ ትኹረት ተዋሂቡ ምስራሕ ከምዝግባእ ይዛረቡ። ሰብ ካብ ስራሕ ናብ ፀገም ዝኸደሉ

ይገለፁ።

ከምኡ ‘ውን ኣብ ከተማ እኹሱም “ኹብርታት ዓይኒ ዋሪ ንደቂ ዓይኒ ዋሪን ንብሩህ መፃኢ ትግራይን” ብዝብል መሪሕ ሓሳብ ዓመታዊ ክብረ ብዓል ዓይኒ ዋሪ ብዝደመቐ ንምብዓል ምድላዋት ይውገን ከምዘሎን ኣብታ ጥንታዊት፣ ታሪኻዊት፣ ሰረት ስልጣነታት ዓለም፣ ተምሳሌት ሰላም፣ ባህሊታትን እምነታትን ከምኡ ‘ውን ዝድህሰሱን ዘይድህሰሱን ሓድጊታትን ቅርሲታትን ዝርከቡላ ከተማ ኣኹሱም ሎሚ ዘመን ዝበዓል በዓል ዓይኒ ዋሪ ፍሉይ ክከውን ይስርሐሉ ከምዘሎ ዋና ኣማሓዳሪ ርእስ ኣድባራት ወገዳማት ኣኹሱም ፅዮንን ኣካያዲ ስራሕ ሃገረ ሰብከት ዞባ ማእኸል ክብር ንቡረእድ ጎደፋ መርሃ ምግላዖም ርክብ ህዝቢ ከተማ ኣኹሱም ሓቢሩ ‘ዩ።

ከም ፀብዓብ ጉዳያት ከሙዩኒኪሽን ዞባ ምብራቕ ትግራይ፤ በዓል ማርያ ሃይማኖታውን ባህላውን ትሕዝቶኡ ከይተበከለ ንክኸበር ምድላዋት ከምዝተወገነ ኮሚቴ ምስንዳእ ፅምብል ማርያ ከተማ ዓዲግራት ዘፍለጠ ኮይኑ፣ ነቲ በዓል ኣመልኪቶም ሙብርሂ ዝሃቡ መተሓባበሪ ከይዲ ስራሕ ባህልን ቱሪዝምን ከተማ ዓዲግራት ኣይተ የማነ ተኸለማርያምን መተሓባበሪት ከይዲ ስራሕ ባህልን ቱሪዝምን ወረዳ ጋንታ ኣፈሹም ወይዘሮ ፍረወይኒ በርህን ከም ዝሓበርዎ፤ በዓል ማርያ ንክብርታት ደቂ ማርያን ብሩህ መፃኢ ትግራይን ብዝብል መራሒ ሓሳብ ካብ 14 ነሓስ ጀሚሩ ብዝተፈላለዩ ፅምብላት ንክኸበር ቅድመ ምድላው ከምዝተወገነ ተገሊፁ ‘ዩ።

ምርግጋፅ፣ ፅርይቲን ተብሃጊትን ከተማ ኣብ ምህናፅ ከም መበገሲ ጊርካ ዝወሰድን ካልኣት ተመሳሰልቲ ዝፍቲ ፕሮጀክትታት ምስራሕ ከም ዝክኣል መርኣዶ ክኸውን ከም ዝኽእል ገሊዖም።

ከምዚ ዓይነት ፕሮጀክትታት ኣብ ኩሉን ዓበይትን ዕሽል ከተማታትን ትግራይ ንምህናፅ ግዝያዊ ምምሕዳር ትግራይ ትኹረት ከም ዝህበሉ ወሲኾም ሓቢሮም።

ተሳተፍቲ እቲ መድረኽ ብወጥኖም ምምሕዳር ከተማ መቐለ ዝሓዞ ዝዚፍ ፕሮጀክት ዝነኣድን ንተግባራዉነቱ ኩሉ ክረባረብ ከምዝግባእ ብምግላፅ፤ ኣዝዮም ወሰንቲ ንዝኾኑ ጠለባት መንግስቲ ቀዳምነት ክዋሃቦም ይግባእ ክብሉ ተዛሪቦም።

ምኽንያት ስለዘይህሉ ካብ ፀገም ምውፃእ ዝካኣለሉ ዕድል ስራሕ ምፍጣር የድሊ።

ኣብዚ ኸዚ እዋን እቲ ኮምሽን ስራሕ ምትእኾኽባ ኣጅንዳ እናካየደ ከምዝኾነ ዘዘኻኸፍ ኣሕምድ ዞካሪያ፣ ኹሉ ወገን ካብ ህልኽ ወጊኡ ፀገማቱ ብዘላቐነት ዝፈትሐሉ መገዲ ምድላይ የድሊ። ዕጡቓት ሓይሊ ፀገም ብሰላማዊ መገዲ ንክፍታሕ ሓላፍንቶም ምውፃእን ህዝቦም ዕረፍቲ ንክረከብ ክሰርሑ ኣለዎም ክብሉ ይገልፁ።

ኣብ ማሕበራዊ ሚድያ እነማሓላልፎ መልኣኸቲ ክቀራብን ከረዳድኡን ዝኽእሉ ጉዳያት ክኾኑ ኣለዎም ዝበሉ እቶም ሽማግሌ ዓዲ፤ ዝዚ ምስኻፅ ደማ ሽማግሌ ዓዲ፣ ኣበታት ሃይማኖት፣ መራኹብቲ ሓፋሽን ካልኣት ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ክሰርሑ ከምዘለዎም የረድኡ።

ኣብ ክልል ኣምሓራ ቤት ምኹሪ ሰላም ተጣይቩ ምንቅስቃስ ምጅማሩ ዘዛኸሩ ዶክተር ዶክተር መብራህቱ፣ ዝጋጠሙ ሓይልታት በሮም ንሰላም ክፍቲ ገይሮም ንዝርርብን ዘተን ድልዎት ክኾኑ ኣለዎም። ሽማግሌ ዓዲ፣ ትኣላት ሃይማኖት፣ ማሕበረሰብ ሲቪል ትኣላትን መራኹብቲ ሓፋሻትን ከምኡ ‘ውን ዕጡቓት ኣካላት ኹኑ ዝተወሰኑ ፓርትታት ፖለቲካ ሃገር ሰለም ናብ ኣትኹሉ ድርድርን ምኽክርን ንከመፁ ጎስጓስ ምግባር ትፅቢት ይግበረሎም ይብሉ።

ከም ገለፃ ዶክተር መብራህቱ፣ ሃገራዊ ምኽክር ኣብ ኣካታቲ ክፍተት እንድሕር ፈጠሩ ብሓፈሻ ኣብ ከይዲ ክፍተት ከምዝፈጥር ትፅቢት ዝግበር ‘ዩ። ብምዃኑ ኣብ ኹሉ ክፋላት ሃገርና ዝርከቡ ማሕበረሰብ ድምፂ ንክሰማፅ ክስራሕ ይግባእ። ቤት ምኹሪ ኣማኻሪ በዚ መልኩው ዓብይ ስራሕ ክሰርሕ ኣለዎ። ዝኾነ ኹናት ጉድኣት እንበር ጥቕሚ የብሉን። ናይ ኹናት መወዳእታ ድርድርን ምኽክርን ‘ዩ። ስለዚ ኣብ ዝተፈላለዩ ክፋል ሃገርና ዝርከቡ ሓይልታት ዕጡቓት ክሳብ ኸ

ሕመም ስርዓት ንምክልኻል ዝተፈላላዩ ስራሕቲ እናተሰርሐ ከምዝርከብ ተገቢ።

መጻሕፍት 7/ሂር

አዲስ አበባ፡- እቲ ሕመም ኣብ ክልል ትግራይ ከምዘጋጠመ ምስተፈልጠ ጀሚሩ ንምክልኻል ዝተዋደደ ስራሕቲ እናተሰርሐ ከምዝርከብ ቢሮ ጥዕና ክልል ትግራይ ኣፍሊጡ።

ኣብ ቢሮ ጥዕና ክልል ትግራይ ክኣሉ ርክብ ህዝቢ ኣይተ ገብረሰላሚ ገብረትንሳኤ ንጋዜጣ ወጋኢታ ከምዝገለፅዎ፤ ሕመም ስርዓት ኣብ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ምስ ኣጋጠመን ብዕሊ ምስተፈልጠን እቲ ቢሮ ዝተዋደደ ስራሕቲ እናተሰርሐ ይርከብ።

ከም ገለፃ ኣይተ ገብረሰላሚ፤ ሕመም ስርዓት ኣብ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ዘጋጠመ ኮይኑ እዚ ካብ ዘለዎ ንለዓሊ ከይላባዕ ኮሚቴ ብምጥያሽ ናብ ታሕቲ ብምውራድ ዝተፈላላዩ ስራሕቲ እናተሰርሐ ዩ።

እቲ ሕመም ከመይ ምክልኻል ከምዝከኣል ኮሚቴ ተጣይሾ ናብ ታሕቲ ብምውራድ ሰፋሕቲ ስራሕቲ ተሰራሖምን እናተሰርሐን ይርከቡ ዝበሉ ኣይተ ገብረሰላሚ፤ ኩሉ ሕብረተሰብ ካብ ሰብ ሞያ ጥዕና ብዝውሃብ ትምህርቲ ተረጊኡ ጥንቓቕ ክገብር ኣለዎ።

እቲ ቢሮ ብምድያታት መልእኽቲ ከመሓላፍ እናገብረ ኮይኑ፤ ኩሉ ሕብረተሰብ በቢ ሽባቢኡ ክገብር ዝግባእ ስራሕቲ ክሰርሕ ይግባእ ኢሎም።

ብፍላይ ጥዕና መሓወራት ኣቢልካ ናይ ምምሃር ወይ ግንዛብ ናይ ምፍጣር ስራሕቲ እናተሰርሐ ምዃኑ ብምሕባር፤ ብፍላይ ቦቲ ሕመም ዝተተሓዙ ወገናት ብዕሊ ምስተፈልጠ ከም ቢሮ ንሚድያታት መግለፂ ክወሃብ ተገይሩ ዩ።

ብፍላይ ድማ ኮሚቴ ተጣይሾ ኣብታሕቲ ወራዳ ምስቲ ሕብረተሰብ ብኣካል ብምርኻብ ዝተፈላላዩ ትምህርቲ ብምሃብ ናይ ምክልኻል ስራሕቲ እናተሰርሐ ምዃኑ ብምግላፅ፤ ሕብረተሰብ ዝረኽቦ ትምህርቲ ሸለል ከይበለ ክካላኸል ይግባእ ኢሎም።

ሕብረተሰብ ጥንቓቕ ምእንቲ ክገብር ኣብ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ወረዳ ኣስገደን ፅምብላን እቲ ሕመም ስርዓት ከምዘጋጠመ መንግስቲ ብዕሊ ኣደጃ ዩ። ብምዃኑ እቲ ሕመም ሓደገኛ ምዃኑ ብምርዳእ ጃላሕታ ብምሃብ ክከላኸል ኣታሓሳሲዎም።

ብፍላይ ውልቀን ከባብያውን ፅሬት፣ ፅሬት ዝጥቀሙሉ ማይን ምግብን ምሕላው ወሳኒ ምዃኑ

ብምግላፅ፤ ካልኣት ካብ ሰብ ሞያ ዝዋሃቡ ትምህርታት ብግብእ ብምክትታልን ብምትግባርን ብጋንኡ ጥንቓቕ ክገብር ኣታሓሳሲዎም።

ብተወሳኺ እዚ ከምዚ እናህለወ ሕመም ስርዓት ንምክልኻል ሕብረተሰብ ከባብያውን ውልቃውን ፅሬቱ ክሕሉ ቢሮ ሓለዎ ጥዕና ክልል ትግራይ ኣብዚ ሰሜን ኣታሓሳሲዎ።

ኣብ ዞባ ሰሜን ምዕራብ ወረዳ ኣስገደ ዝጀመረ ሕመም ስርዓት እናተሰርሐ ኣብ ዞባ ማእኸል 'ውን ኣብ ክልተ ሰባት ስለዝተርኣዩ ናብ ካልኣት ንክይሰፋሕፋሕን ካብቲ ለቡዳ ንምክልኻልን ሕብረተሰብ ከባብያውን ውልቃውን ፅሬቱ ክሕሉ ከምዝግባእ ኣብ ቢሮ ጥዕና ትግራይ ተተካኢ ምስጋም ጥዕናን ምክልኻል ሕመምን ኣይተ ሚኪኤል ሓጎስ ገሊዮም።

መበገሲ እቲ ሕመም ኣብ ወረዳ ኣስገደ ዋላ ይኹን ሕዚ ኣብ ክልተ ዞባታት ኣብ ሸውዓተ ወረዳታት ተሰፋሕፋሕ 62 ወገናት ሓሚሞም 37 ሓውዮም ናብ ገዝእም ኣንትምላሱ 24 ኣብ ክትትል ሕክምና ይርከቡ፤ ሓደ ወገን ድማ ናብ ትካል ጥዕና ከይኣተወ ክድሕን

ከምዘይከኣል ኣይተ ሚኪኤል ገሊዮም። ክሳብ ሕዚ ኣብ ሓሙሽተ ደቂ-ኣነስትዮን 57 ደቂ ተባዕትዮን ዝርእ ዘሎ እቲ ሕመም 70 ሚኪታዊ መናእሰይ ከምዝኾኑ ዝገለፁ ኣይተ ሚኪኤል ኣብ ወርቂ ምእራይ፤ ኣብ ስራሕቲ ሕርሻን ኣብ ተመዘበልትን እናተሰፋሕፋሕ ይኸይድ ስለዘሎ ምክልኻል ኣንተዘይተገይሩሉ ናብ ብዙሕ ከባቢታት ክሰፋሕፋሕ ስለዝኸኣል እኹል ጥንቓቕ ከምዘድሊ ኣገንዚዎም።

እቲ ሕመም ንምክልኻል ግብረ-ሓይሊ ብምጥያሽ ሕመማት ዝሕከሙሉን ቦታታት ተነጻሩ መዓልታዊ ክትትል ብምግባር ናብ መሓከሚ ቦታ ብምውሳድን ኣብ ሕብረተሰብ ድማ ናይ ውልቀን ከባቢያውን ፅሬት ብምሕላው እቲ ሕመም ንምክልኻል ትምህርቲ ይወሃብ ከምዘሎ ኣይተ ሚኪኤል ገሊዮም።

እቲ ሕመም እኹልን ሓብራዊ ስራሕን ኣንተተሰርሐሉ ብቐሊሉ ንምቁፅባር ከምዝከኣል ዝሓብሩ ኣይተ ሚኪኤል ኣንተኹን ግና ሕዚ 'ውን ነቲ ሕመም ንምዕጋት ብዕቱብ ምስራሕ ከምዘድልን ኩሉ ኣካል ኣብዚ መዳይ ንክሳተፍን ፀገዮም።

ኣብ ክልል ትግራይ ቤት ምኽሪ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ተጣይሹ

በረሃ ኣረጋ

አዲስ አበባ፡- ክልል ትግራይ ኣብቲ ክልል ንዝካየዱ ገፅታት ዘፈር ብዙሕ ልምዳት፣ጥዕናን ስነ-ምግብን ንምቅልጣፍ ቐርፀኛ ኾይኑ ብፕራዝዳንት ግዝያዊ መንግስቲ እቲ ክልል ዝምራሕ ቤት ምኽሪ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ተጣይሹ።

ኣብቲ መርሃ ግብሪ ዝተረኸቡ ፕራዝዳንት ግዝያዊ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ኣይተ ጌታቸው ረዳ ከምዝተዛረብዎ፤ ኣብ ክልል ትግራይ ዘሎ ዝለዓለ ፀገም ስእነት ዝተመጣጠነ ምግብ ከፍታሕ ዝኸኣል ዘፈር ብዙሕ ኣካይዳ ኣንትህልው ጥራሕ ዩ ኢሎም።

እቶም ፕራዝዳንት ኣብ ትግራይ ናይ ዝርከቡ ህፃናት፣ ሰገናት፣ ጡኑሳትን ዘጥብዎን ደቂ ኣንስትዮ ስርዓት ምግብን ፀገማት ኣመጋግባን ንምፍታሕን ዓለምለኸዊ፣ ሃገራውን ክልላውን ሽቶታት ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ንምስኻዕ ነቲ ቤት ምኽሪ ብኣግባብ ክጥቀሙሉ ከምዝግባእ ኣተሓሳሲዎም፤ ነቲ ቤት ምኽሪ በቢ-ብርኩ ንምጥያሽን ኣብቲ ክልል ንዘሎ ዘፈር ብዙሕ መድረኽ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ንምድጋፍን ንምጥንኻርን ቻል ኣትዮም።

ሚኒስትር ዴሌታ ጥዕና ዶክተር ደረጃ ዱጉማ ብወገናዎ መንግስቲ ጥዕና፣ ዘፍርይ፣ ነዊሕ ዕድመን ዘተኣምንን ብቐፍት ምህዞ ዘለዎን ዜጋ ምፍራይ ንኸከኣል ንዝሓለፉ ዓመታት ዝተፈላለዩ ውሕስነት ምግብን ስርዓት ምግብን ንምርግጋፅ ዘኸኣሉ ፖሊሲታት፣ ፕሮግራማትን ትልምታትን እናተግበረ ምዃኑ ገሊዮም፤ ክልል ትግራይ ቤት ምኽሪ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ንምጥያሽ ንዘለዎ ቐራፅነት ኣድኒቆም።

ብብርኩ ሃገራዊ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ጥሙር ኮሚቴ ሚኒስትራት ኣሰራርሓ፤ ምትእስሳርን ተሓታትነትን መዳርግቲ ኣካላት ንምጥንኻር እናተሰርሐ ምዃኑ፤ መግቢ ኣዋጅ ቤት ምኽሪ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ንኸዳለው ላዕለዎይ ኣመራርሓ ኣንፈት ንምቐጥጡ ስዒቡ 'ውን ብብርኩ ክልላትን ምምሕዳር ከተማታትን ካውንስል ምግብን ኒውትሪሽንን ምጥያሽ ከምዝጀመረ ዝገለፁ እቶም ሚኒስትር ዴሌታ፣ ኣብ ዘይተገብሩሎም ክልላት 'ውን ንምጥያሽ እናተገበረ ገፅፅ ብፅቑቕ መልኩ ዝረኣይን ኣብ ክልል ትግራይ ዝተኸየደ መድረኽ 'ውን ነዚ ዘርእይ ምዃኑ ገሊዮም።

ሓላፊ ቢሮ ጥዕና ክልል ትግራይ ዶክተር ኣማኑኤል ሃይሊ ብወገናዎ፤ ፀገም ውሕስነት ምግብን ስእነት ዝተመጣጠነ ምግብን ንምፍታሕ ምትሕብባርን ዝተዋደደ ኣሰራርሓን ዝተፈላለዩ ሲክተራትን መዳርግቲ ኣካላትን ተጠናኺሩ ክቐፅል ከምዘለዎ ኣተሓሳሲዎም በቢ-ብርኩ ንዘሎ ቤት ምኽሪ ስርዓት ምግብን ስነ-ምግብን ንምድጋፍ ቐርፀኛ ምዃኖም ኣፍሊጦም። ኣብቲ ዕለት ኣብ ዝሓለፉ ሓዲት ዓመታት ኣብ ክልላት ብዝተፈጠረ ጎንጊ ምኽንያት ተቐራጭ ንዝነበረ ግልጋሎት ማሕበረሰባዊ መድሕን ጥዕና (CBHI) ንምቐፃል ምኽክርን መኽፈቲ ምድላውን ተሳሊጡ።

ብመሰረት ስምምዕነት ፕሪቶርያን ሕገመንግስትን ዘላቂ ፍታሕ ንምሃብ ዝተጀመረ ምንቅስቃስ ዕውት ኮይኑ

መሰረት ገብረዮሃንስ

አዲስ አበባ፡- ኣብ መንጎ ኣምሓራን ትግራይን ዝለዓሉ ሽባቢታት ሕቶ ይግበኣኒ ብመሰረት ስምምዕነት ፕሪቶርያን ሕገመንግስትን ዘላቂ ፍታሕ ንምሃብ ዝተጀመረ ምንቅስቃስ ዕውት ከምዝኾነ ነቲ ፀገም ብዘላቕነት ንምፍታሕ ዝተጣየሽ ሃገራዊ ዓብይ ኮሚቴ ኣፍሊጡ።

ነሐሴ 6/2019 ዓ.ም ኣብ ዝገበር ኣኼባ ከምዝፍለጠ፤ ቅድሚ ኸዚ ኣብ ዝነበር ኣኼባ 13 ነጥብታት ኣንፈት መስርሕ ብምቐጥጥ ናብ ተግባር ኣትዩ ከምዝነበረ ብምዝካር፤ እዚ ብምግምጋም ኣብ ሽባቢ ራዲዮ ፀለምትን ብመንፅር ምምላስ ተመዘበልቲ ዝተሰርሐ ስራሕቲ ብዝርከበር ንብሄራዊ ኮሚቴ ብምቕራብ ዘተ ተገይርሉ። በዚ ድማ ክሳብ ሕዚ ዝተሰርሐ ስራሕቲ ውፅኢት ዝተርኣየሎም ከምዝኾኑ ገምጊሙ ።

ኣብ ራዲዮ ፀለምትን ተመዘበሎም ዝነበሩ ዜጋታት ናብ ነባር ሽባቢኦም ንኸምለሱ እናተገብረ እንትኸውን ነዚ ዕውትነት ድማ ኣመራርሓ ክልል ትግራይን ኣምሓራን ኣወንታዊ ግደ ከምዝነበሮምን ፀገማት ተፃዋሮም ኣብዚ ንምብፃሕ ጠንካራ ገፅፅ ከምዝገበሩ እቲ ኮሚቴ ገምጊሙ።

ኣብ ከይዲ ምምላስ ተመዘበልቲ ኣብ መንጎ ህዝብታት ዝተርኣዩ ባህሊ፣ ሓድነት፣ ፍቕርን ምትሕስሳብን ካብ ዝኾነ ንላዕሊ ዋጋ ዝዋሃቦ ከምዝኾነ ብተግባር ከምዝተረጋገፀ ዝገለፀ እቲ ኮሚቴ፤ ኣብ መንጎ ተመዘበላይን ኣብቲ ቦታ ዝፀንሐ ህዝቢ ዝነበረ ምንፍፋቕ ኹሉ ዓይነት ዕንቅፋትን ፀገማትን ዝተሸገረን ንዕውትነት ዓብይ ግደ ከምዝነበር ተገለፀ። ኢትዮጵያውነት ሓድነትና ካብ ዝኾነ ንላዕሊ ሱር ዝሰደደ ልዑል ብምዃኑ ብጭቡጥ ዘመስከረ ከምዝኾነ እቲ ኮሚቴ ገምጊሙ ዩ።

ተመዘበልቲ ራዲዮ ፀለምትን ንቀፀሊ ስራሕቲ ልምዲ ዝተወሰደሉን ጥንካሪ ዝህብ ብምዃኑ ዝተረፉ ጉዳያት ብዝተጀመረ ምትእምማንን ብቁርፅኝነት ካብ ሱር እናተፈትሑ ናብ ግዝያዊ ምምሕዳር ናይ ምምራፅ ስራሕ ምድላው ብፍጥነት ምስግጋርን ዝተረፉ ተመዘበልቲ ናይ ምምላስ ስራሕ ምርብራብ ከምዝግባእ ኣንፈት ተቐጥጡ።

በዚ መሰረት ብምትሕብባር ሰራዊት ምክልኻል፣ ፌደራል መንግስቲ፣ ብዝምድብም ሲቪል ኣመራርሓ ሓገዝ፣ ብኸልቲኦም ክልል ተዓዛቢነት፣ ብሙሉእ ህዝቢን ቀጥተኛ ተሳትፎን ህዝብታት ናይ ባዕሎም ግዝያዊ ሽባቢያዊ ምምሕዳር ከምዝመርፁ ተገለፀ።

ህዝቢ ባዕሉ ይኸነኒ ዩ ዝበሎ ምምሕዳር ንክምስርት ዝሕግዝን እቲ ሽባቢ ድማ ዘላቂ ዝኾነ ፍታሕ ክሳብ ዝረከብ ናብ ስራዕ ስርዓት ምምሕዳር ንክምለሱ ዝሕግዝን ከይዲ መሓውር ምምሕዳር ብፍጥነት ተፈፃሚ ንኸኸውን እቲ ዓብይ ኮሚቴ ኣብ ዝላኣኾ መግለፂ የመልከት። ኣብቲ ከይዲ ምምላስ ተመዘበልቲ ሰራዊት ምክልኻል ሃገር፣ ብኸልቲኦም ክልላትን ብፌደራል መንግስቲ ዝተሰርሐ ዕውት ስራሕ፣ ትካላት ፀጥታ ፌደራል ብፍላይ ግልጋሎት ድሕንነት ብሄራዊ ሓበሬታ ከምኡ ድማ ፌደራል ፖሊስ እቲ ከይዲ ንክሳብ ዝነበሮም ግደ እቲ ኮሚቴ ምስጋናን ኣፍልጦን ኣቐሪቡ ዩ።

ብኸሊ ወገን ተመዘበልቲ ናይ ምምላስ ስራሕ ንክይሳቕሩ ብኸልቲኦም ክልላት ዕንቅፋት እናኾኑ ዝነበሩ ኣካላት ከምዝነበሩን እዚኦም ድማ ካብ ህዝብን መንግስትን ዓቕሚ ንታሕቲ ብምንባሮም ከምዘይተሳኸዐሎም እቲ ኮሚቴ ኣብ መግለፂኡ ጠቐሙ።

ስፖርት

«ታሪክ ኢትዮጵያ ምስ ኣትሌቲክስን ስፖርትን ውፅኢት ዝተደሐሐዘ'ዩ»

- ፕሬዝዳንት ሳህለወርቅ ዘውዴ

መሰረት ገብረዮሃንስ

ኢብ ፓሪስ 2024 ኦሎምፒክ ንዝተሳተፈ ጉጅለ ልሉኽ ኢትዮጵያ ናብ ሃገሩ ተመለሱ 'ዩ። ምሽት ኣብ ዝበረ መርሃ ግብሪ ፕሬዝዳንት ሳህለወርቅ ዘውዴ ሓዊሱ ካልኣት ላዕሊዎት ናይ መንግስቲ ሓለፍቲ ስራሕ ኣብ ዝተረኹቡ ነቲ ጉጅለ ኣብ ብሄራዊ ቤተ መንግስቲ ናይ ክብሪ ሽልማት፣ ናይ መበረታትዕን እንግዶት ድራርን መርሃ ግብሪ ተኻይዱ 'ዩ። ኣብቲ መርሃ ግብሪ ዝርርብ ዝገበራ ፕሬዝዳንት ሳህለወርቅ ኣብ ኦሎምፒክ ፓሪስ ናይ መኸፊቲ ስነ ስርዓት ኣብ ዝተረኹቡ ግዜ ኢትዮጵያ ብዙሕ ሜዳልያ ከምትረከብ እናተገለፀ ከምዝነበረ ኣዘኪረን። እዚ ድማ ኢትዮጵያ ናይ ኦሎምፒክ ኣትሌቲክስ ምስ ውፅኢት ዝተደሐሐዘ ምዃን መርኣያ ከምዝኾነ ገለፀን። ኣብ ፓሪስ ዓብይ ቃልሲ ብምግባር ውፅኢት ከምዝገቡን ውፅኢት ንምግባር ዝገባሩ ኹሉ ምስጋና ኣቕሪቡን 'ዩ።

እተን ፕሬዝዳንት ኣብ ዝሓለፈ ቶኪዮ 2020 ኦሎምፒክ ነቲ ጉጅለ እንትቐበላ ቅድሚ ሰለሰተ ዓመት ዝገበርላ ዝርርብ ብምድጋም ህዝቢ ኢትዮጵያ ዓወት ኣትሌታትና ናይ ወርቂ ምግባር ትፅቢት ምግባር ባህሊ እንተገለፀ 'ውን ኣብ ቶኪዮ እዚ ምስኻሪ ከምዘይተኸለል ድሕሪ ምዝካር ዝሓለፈ ዝርርብን ኣብ ናይ ኹዚ ፓሪስ ውፅኢት ከምዝሰርሐ ንምርዳእ ሞኪረን እየን። ፀገማት እንትፍጠር ናይ ምምርማርን ምፍላጥ ኢሉ 'ውን ንቀጻሊ ምስትኸኸል ከምዝግባእ ዝተዛገበ እተን ፕሬዝዳንት ፣ ኣብ ፓሪስ ዝተፈጠረ ፀገማት ብሰቕታ ክሕለፍ ከምዘይግባእ ገለፀን። በዚ ድማ ንቀጻሊ ኦሎምፒክ ፀገማት ብምቕራፍ ምድላው ዝካኣል ካብ ኹዚ ክኾን ከምዝግባእ ገለፀን። «ናይ ኣትሌቲክስን ኦሎምፒክ ታሪካዊ ብቅዓቶም ክፍተሽን ክረኣይን ከምርመር ይግባእ። ኩነታት ዓለም ብዝምጥን መልኩ ከም

ሓድሽ መሓውሩ ክፍተሽ ይግባእ » ብምባል ካብ ኦሎምፒክ መልሲ ዝገበረሉ ዝርርብ መሊሱን ኣቕሪቡን 'ዩን።

ውፅኢት ኢትዮጵያ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናቐነሰን ካልኣት ሃገራት እናበለፀጉና ብምዃን እዚ ቀውሲ ውፅኢት ክቕረፍ ኣለዎ ኢለን። ኩርዓት ሃገር ዝኾነ ኣትሌታትና ኣብ መድረኽ ዓለም ምምግባ ዝኸለሉ ውፅኢት ንከምፅኡ ዝምልከቶም ኣካላት ኹሉ ምስራሕ ዘለዎም ዝፈጸሙ ከምዘሎ እተን ፕሬዝዳንት ኣተሓሳሲባን። ኣብቲ ሽልማት መርሃ ግብሪ ውፅኢት እንተዘይቀንጾም 'ውን ንዝተሳተፉ ኣትሌታት ካብ 75ሺሕ ክሳብ 300ሺሕ ብር መበረታትዒ ሽልማት ተበርኪሱም 'ዩ። ዓብይ ንሕንጻው ብምግባር ሜዳልያ ብኣር ዘመዝገቡ ኣትሌታት ኣርባዕተ ሚልዮን ብር እንትሸሎሙ ብሕታዊ ወርቂ ሜዳልያ ዝረኸቡ ኣትሌት ታምራት ቶላ ናይ 7ሚልዮን ብር ከምኡ 'ውን ናይ ወርቂ ኒሻን ተሸላሚ ጅይቲ 'ዩ። ኣትሌት ቀነኒሳ ብቀለ ንዝገበሮ ተሳትፎ ናይ ወርቂ ኒሻን ተሸላሚ ጅይቲ 'ዩ። ንሓሰልጠንቲ ካብ 50ሺሕ ጀሚሩ እቶም ኣትሌታት ከም ዘመዝገቡዎ ውፅኢት ዝተፈላለዩ መጠን ዘለዎ ብር ሽልማት ተገይሩ 'ዩ። ወርቂ ንዘምፀኡ ኣሰልጣኒ 2ሚልዮን ብር ናይ ገንዘብ ሽልማት ተበርኪቱ 'ዩ። ኣትሌት ለሚቻ ግርማ ብፍሉይ ተሸላሚ 2ሚልዮን ብር ተሸሎሙ 'ዩ።

ሚኒስትር ሚኒስትር ባህልን ስፖርትን ወይዘሮ ሸዊት ሻንካ ፣ ናይ ኦሎምፒክ ስፖርት ሃገራት ኣብ ሓደ መንገድ ተሰብሲቦም ገፅታ ሃገሮም ዝሃፀሉ ባንዲራ ልዕል ዘበልሉ ሰላማዊ መድረክ ከምዝኾነ ተዛሪቡን። ኢትዮጵያ ኣብ ኦሎምፒክ ተሳትፎ ጥራሕ እንተይኾነትስ ብታሪካዊ ዓወት 'ውን ኣብ ዓለም ትፅቢት ዝግበረላ 'ዩ። እዚ ዝኾነሉ ድማ ብምትሕብባር ዘይካኣል ክኢልና ስለ እነርኢ 'ዩ ኢለን። ዝተመዝገበ ውፅኢት ዘበረታትዕ

እንተኾነ 'ውን ኦሎምፒክ ኢትዮጵያ ተሳትፎ ውፅኢት ካብ ግዜ ናብ ግዜ ጠንካራ ፈተና ከምዝጋጠም ኣብ ዝሓለፈ ኸልተ ኦሎምፒክት መርኣያ ከምዝኾነ ገለፀን። ምስ እዚ ተደሐሐዘ ዝረኣዩ ፀገማት መስራሪት ሚኒስትር ዘላቂ ፍታሕ ንምሃብ ብፅንዓትን ዘተን ምስ ኣመራርቲ፣ ኣወዳድባን ኣሰራርሓ ኣንጻር ዝረኣዩ ዕንቅፋት ንምፍታሕ ብፍሉይ ትኹረት ክስራሕ 'ዩ ኢለን።

ስነ ቃል ጻሕፊያዊ ባህሊ ምትሕግጋዝ ወፈራን ልፍንትን

መኣዲ ግብብ

ኣብርሃ ሓገስ

ስነ ቃል ኣብቲ ሕብረተሰብ ውሽጢ ዘሎ ዝኾነ ይኹን ተግባራት ዝገልፅ ኮይኑ፣ ብሓፈሻ ናይቲ ሕብረተሰብ ኣተሓሳስባ፣ ኣመለካኸታ፣ ኣብ ዓርሱ ብዓርሱ ዘሎ ርክባትን ዝግልፀሉ 'ዩ። ከምኡ 'ውን ናይቲ ማሕበረሰብ መግለጺ ማንነት ዝኾነ ከም ነበረዮ ነብረ፣ ምሳሌታት፣ ሕንቅሕንቅሊታዎ፣ ኣዝግነኒን ግጥምታት ማሰን መልቕሰን ዝኣምሰሉ ታሪኽ፣ ባህልን ልምድን ካብ ምዕቃብ ብተወሳኺ፣ እንዳዘናግዑ ታሪኽ ባህልን ይታን ካልኣት ጠቀምቲ ልምድታትና ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ዝሰጋገሩ መንገዲን ብልሓትን ኮይኑ ሓደ ናይ ማሕበረሰብ ሃፍቲ 'ዩ ይብሉ ናይቲ ዓውዲ ሙሁራት።

ስነ ቃል ኣብ ጥቅሚ ካብ ዝውፀሎም ሓደ ኣብ እዋን ክረምቲ ብፍላይ ድማ ኣብዚ ሓዚ እንግሊ እዋን ጻሕፊያ 'ዩ። ሓረስታይ ትግራይ ኣብ እዋን ክረምቲ ካብ ካሊኦ እዋን ንላዕሊ ብብዙሕ ስራሕ ዝፀመደሉ 'ዩ። ክረምቲ ካብ ዝኣትው ጀሚሩ ዓይነትን መሬቱ ኣብ ግምት ብምእታው ነቲ መሬት ዝስማዕምዎ ዘርኢ ሆኒ ኢሉ "ይዘርኢ ኣለኹ ደበናይ እናመደኹ" እናበለ ይዘርእ። ካብ ፍርቂ ሓምላ ክሳብ ፍርቂ መስከረም ኣብሉ ኣብዘለሉ እዋን ድማ ጻሕፊያ፣ ኮስኳስን ዝካየድሉ እዋን ብመጃኑ ነዚ ዝስማዕምዎ ትሕዞቶ ስነ ቃላት 'ዩ ዝጥቀም።

ፀሃይ ብውልቀ ወይ ከዓ ብሕብረት ዝስራሕ ኮይኑ ብፍላይ ብልፍንቲ ወይ ወፊራ ብሕብረት ዝስርሑ ዓይነት ስራሕ ኮይኖም ካብ ወለዶ ናብ ውልዶ ናትሰጋጉ ዘመፅኡ ባህሊ ስራሕ 'ዩም። እዚ ባህላዊ ስራሕቲ ወፊራን ልፍንትን ጻሕፊያ ዝስራሕ ኮይኑ ሰላጢ፣ ሰላጢን ስራሕ፣ ምዝንጋዕን ፅብቅ ማሕበራዊ ርክባትን ካብ ምፍጣሩ ብተወሳኺ ናይ ምትሕግጋዝ ባህሊ ዘጠናኸር ኹይዲ ስራሕ 'ዩ። ኣብዚ ዝግበር ጻሕፊያ ሰላጢንት ዝህልዎሉ ምኽንያት በዝሒ ሰብ

ዝሳተፈሉ ብምዃን እቲ ሰብ በቲ ስራሕ ከየተሰላቸወ እናተዘናግዐ ነቲ ስራሕ ንምቅልጣፍ ልዑል ግደ ዝገወቱ ዝተፈላልዩ ኣብ ጻሕፊያ እዋን ዝድረፉ ባህላዊ ደርፍታት ስነ-ቃላትን ስለዝጥቀም 'ውን 'ዩ።

ኣብ ጻሕፊያ ዝድረፉ ደርፍታት ስነ-ቃላት ካብ ሓደ ከባቢ ናብ ካሊኦ ከባቢ ዝፈላለዩ ክኾኑ ይኸእሉ 'ዩም። ኣብዚ ግና ከም ኣብነት ስነ-ቃላት ፅሕፊያ ብዝበል ኣብ 2012 ዓ.ም ብድምጺ ወያነ ቀሪቦም ዝነበሩን ሓዚ 'ውን ኣብ ዩቲዩብ ተሰኪሮም ካብ ዝረኹብናዮም ገለ ደርፍታትን ስነ ቃላትን ጻሕፊያ ነዚ ስዕብ ይመስሉ።

ኣብ ልፍንቲ ወይ ወፊራ ንጉሆ ጻሕፊያ ኣብ ዝጀምሩሉ ግዜ፣ "ሰኒዮ ሰኒዮ፣ ልሰኒዮ ኣለዎ ዋዛ" ብምባል እናተቀባበሉ ዝደረፉ ኮይኖም እዚ ድማ ኣብ እዋን ፅሕፊያ ሰኒ መጀመርያ ናይ ስራሕ መዓልቲ ስለዝኾነት ብዋዛን ፈዛዛን ክትባኸን ከምዘይብላን ጠንኪሮም ክሰርሑ ከምዘለዎም ምስ ስርሖም እናተዘናግዑ ቁምነገር ዘሕልፍሉ መልእኸቲ 'ዩ።

ብሕብረት ኣብ ዝፅሕደሉ እዋን ሓደ ሰብ ንድሕሪት ክይተርፍን ብቅልጠፍ ስርሖ ንክውግን ምእንቲ ብሓውሲ

ፀውታ ቀልዲ ኣቢሉን እተን ደቂ ኣንስትዮ ነቶም ደቂ ተባዕትዮ ከምዚ ክብላ ይደርፋ፣ "ኣያ መሪባብ መሪባባዮ ወንበር ሰረኽ ማይ ሰረቦ" ብምባል ካብቲ ብቅልጠፍ እናፀሃየ ዝኸድ ዘሎ ሰብ ኮፍ ኢልካ ንድሕሪት ብምትራፍካ ሰረካ ማይ ሰራብዎ በስቢሱ ብምባል ስራሕቶም ብቅልጠፍ ንክሰርሑ ዘነቃቅሓሉ ሓደ ደርፊ ወይ ስነ-ቃል ጻሕፊያ 'ዩ።

ካሊኦ ጻሕፊያት ከም ዓይነቶም ባህሪያቶም ዝተፈላለዩ ኮይኖም ከም ከባቢ ድማ ብብዝሓት ዝርከብሎም ዝተፈላለዩ ኣሰማት ክህልዎም ይኸእል 'ዩ። ከም ኣብነት ኩርንታዕ፣ ደግላ፣ ቋቋመ፣ ምንጫዕ፣ ምጨቃ፣ ጎሳዕማይ፣ ጎሳዕማይ፣ ሸምባእታ፣ ምጉያ፣ ጎንጨ፣ ትሓግን ከርዳድን ዝኣምሰሉ ካብ ብዙሓት ውሕዳት 'ዩም። ካብ 'ዩም ጻሕፊያት ከም ባህሪያቶም ሓደ ሓዲኦም ንመፅሃይ ኣፀገምቲ ብመጃኖም ከምዚ ክብሉ 'ውን ይደርፍሎም 'ዩም። "ምንጨቃ ሰብ ዘይብላይዶ መሰልካ ድርካ ወዲኣካ"፣ "ደግላ ሓው ዘይብላይ ዶ መሰልካ ነዓማ ክሪኣካ" ብምባል፣ ነዘም ብቀሊሉ ንምፅሃይ ዘፀግመ ጻሕፊያት ብውልቀ ዝኸብዱ እንተኾነውን ብሕብረት

ወገኖም ከምዘይኸብደምን ብምትሕብባር ብቀሊሉ ክሰርሑ ከምዝከኣል ዘመለኸት 'ዩ።

ብዕምግ ወይ ብተርታ ኣብ ዝፀሓየሉ ግዜ ብሓደ ገፅ ብዙሕ ደሰ ዘይብል ስራሕ እንተተሰራሑ ወይ ክስተኸኸል ዝግባእ ስራሕ እንተሓደሩ ከምዚ ይብሉ "እዚ እንዳመን እንዳዘርጦ፣ ዙር መን ባዕለይ ይፈልጦ ባዕለይ ይፈልጦ" እናበሉ ብምድራፍ ፅርዮትን ቅልጣፊን ዘለዎ ስራሕ ክስራሕ ከምዘለዎ መልእኸቲ እናሕለፉ ናብቲ ብድሕሪት ዝተረፈ ዕምም ብምኻድ ኩሉ ብሕብረት ብምውዳእ ሓዲሽ ዕምም ይጀምሩ።

ርፍድፍድ ኢሉ ቁርሲ ቆሪሶም ስዋ ሰትዮም ናብ ስርሖም እንትምለሱ ድማ ከምዚ ክብሉ ይደርፋ፣ እቲ ስዋ ፅብቅ እንተኾይኑ "ስዋኺ ስዋ መግህርያ ልሓመመ ይምሕር" ብምባል ነታ ዘዳወልት ትንኣድ ትውደስ ፣ እቲ ስዋ ብዙሕ ዘይጥዕም እንትኾይኑ ክኣ "ስዋኺ ስዋ መግህርያ ስዋ ክህሉ"፣ "እንቅዓ ቡቅሊ ሸላኦ እኸሊ" ብምባል ይደርፍ። ናብ ኣጋ ምሽት እንትታሪብ ድማ ፀሊሚቲና ስደዱና ንምባል "ዛግራዮ መሬት ምሸየኪ ንዒ ኣንኮልኩሊ" ይብሃል። ዛግራ ኣብ ፀልማት ምኻድ ስል ዝት ፅገም ይመሸየኪ ኣሎ ተሎ ናብ መሕደሪኺ ኪዲ ብምባል ይመሸኺ ከምዘሎ ነቲ በዓል ዋና ንክሰደም ይገልፀሉ።

ብሓፈሻ ብስነ-ቃላት እናዋዘዩ እናዝናዩ ብዙሕ ቁምነገር መልእኸታት ዘሕልፍሉ ካብ ምዃን ሓሊፉ ሕብረቶም፣ ሓድነቶምን ምትሕግጋዝምን ዝገልፀሉን እቲ ዝሓርሰዎ ግራት ድማ ፀሃይ ከይበልዎ ተሓባቢሮም ብግብኣ ንክፅሃይን ብምግባር ካብ ሕርሽኦም ትፅቢት ዝግበሉ ፍርዖት ንክሓፍሱ የኸእሎም 'ዩ። ስለዚ እዚ ፅብቅ ልምዲ ኣብዚ እዋን ኣብ ጻሕፊያ እኸሊ ጥራሕ ዘይኮነስ ኩሎም ሕመታትና ካብ ምእላይ ጀሚሩ ምትሕብባርን ምትሕግጋዝን ኣብ ዘድልዩና ኩሉ ክንጥቀመሎም ዝግባእ ፅብቅ ባህሊ 'ዩ እዎ ክንዕቅቦ ይገባእ።